

תּוֹרַת ד'

תְּנַמְיָמָה

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעָה לִילָדִים

עַל פִּי רַבֵּנוּ, הָרַב צְבִי יְהוּדָה הַכֵּהן קוֹק זצ"ל

כְּתֻבָּה: ר. סוֹפֵר

ירושלים ת"ו

איורים: משה אבני

עיצוב עטיפה וגרפיקה: חנה בן אהרון

צילומים: משה קפלן, רן צור ואחרים

דפוס ליין, מישור אדומים

תודתנו לכולם

כל הזכויות שמורות למחברת

ניתן לצלם או להעתיק חלקים מן הספר שלא למטרות רווח

כתובת המחברת: ר. סופר, בית שערים, 7 ירושלים

טל. 02-6535470 ; 0549144980

הדפסה ראשונה: תשנ"ב

הדפסה שניה מתוקנת, מנוקדת ומורחבת: תשס"ח

הדפסה שלישית: תשע"ה

בַּמִּדְבָּר

בְּאוֹר עֵינָיו: הַדָּרֵךְ

שְׁלוֹם, יְלָדִים חֲבִיבִים,

הִנֵּה אֲנִי הוֹלְכִים וּמִתְרַגְּלִים לְהַפְגִּישׁ עִם רַבּוֹנוֹ שֶׁל
עוֹלָם בְּכָל מַאֲרָעוֹת חַיֵּינוּ, "יוֹם לְיוֹם יָבִיעַ אִמְרִי". כְּבִיכּוֹל יוֹם
מוֹסֵר לְיוֹם, וְיוֹם זֶה מוֹסֵר לְיוֹם חֲבֵרוֹ עַד שֶׁהַדְּבָרִים
מִתְבָּרְרִים יָפָה. כֹּךְ מֵרֵאשִׁית הַהִסְתַּוְּרָה וְעַד סוֹפָה הַטּוֹב.
הִנֵּה לְמַדָּה אוֹתֵנוּ הַתּוֹרָה כָּל-כֹּךְ יָפָה, שֶׁלְּכָל דָּבָר גָּדוֹל
צָרִיךְ לְהִתְכַּוֵּן. חֲמֵשׁ בְּרֵאשִׁית הוּא הַהִתְכַּוְּנוּת שֶׁל כָּל
הָעוֹלָם. לְקִרְאָת מָה? לְקִרְאָת הוֹפְעָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל!
לְקִרְאָת מִתֵּן תּוֹרָה! "עַתָּה לְכָל זְמַן לְכָל חֶפֶץ", אוֹמֵר שְׁלֹמֹה
הַמֶּלֶךְ. אֲכֵן כֹּךְ זֶה. כְּשֶׁנִּפְגָּשִׁים בַּדְּבָר הַמְּבַקֵּשׁ, בְּזִמְנֵנוּ
הַמִּיחָד לוֹ, הַמִּתְאַיֵּם לוֹ - תְּמִיד מִבִּינִים טוֹב יוֹתֵר, לֹא כֵן?
אִם כֵּן, חֲמֵשׁ בְּרֵאשִׁית הוּא הַכֵּנָה לְזוּג הַחֲמִשִּׁים
שְׁמוֹת-וַיִּקְרָא. חֲמֵשׁ בְּרֵאשִׁית הוּא סֵפֶר הָאֲבוֹת, אֲבוֹתֵינוּ
אֲבֹרָהִם, יִצְחָק וַיַּעֲקֹב. זוּג הַחֲמִשִּׁים: "שְׁמוֹת-וַיִּקְרָא", הוּא

החלק של הבנים, החלק של עם ישראל. ומתוך זה – הן
הכל המשיך אחד לדבר אחד גדול – הגענו היום לחמש
במדבר!

מהו חמש במדבר? מה ענינו? על-מנת להבין היטב,
נקדים הקדמה.

כל אדם, יש לו בית. הבית קבוע, מוגן ומגן, שמור
ושומר, בטוח! אדם יוצא מחוץ לביתו – שם כבר פחות
בטוח. שם מתגנב הפחד ללב. ישנן חיות רעות, ישנם
לסטים, גזלנים, אנשים רעים, ישנם גשם ורוח, חשך
וסערה, שלג ואש. ישנם בורות ונהר ושטפון. פגעים
מפגעים שונים. ומכלם יש להשמר.

אם כן ישנו **הבית**, קבוע ובטוח ומרגיע ולעמיתו ישנו
חוץ-לבית, הדרך. והדרך היא "ברשות הרבים", היא
שטח הפקר, או כלשון רבותינו – "כל הדרכים בחזקת
סכנה". זוהי מהותה של "דרך". אדם הולך בדרך, הוא
בסכנה, לא בטוח, הוא צריך שמירה, כלי זין, וצריך גם
שמירה רוחנית: היוצא לדרך, אומר 'תפלת הדרך'.

שמה תאמרו: אם כך הוא, נשב בבית וחסל. לא, אין
הדרך כן. בעולם הזה, אין מנוס, מכרחים גם להלך בדרך.

ממקום למקום, מענין לענין, על-מנת להגיע, לשוב, להשיג, להתקדם, ללמד. על כן, כל החיים כוללים בהכרח את שני המצבים גם יחד: "בשבתך בביתך" וגם "בלכתך בדרך", כמו שאנו מזכירים ב"קריאת שמע". יש "בשכבך" ויש "בקומך". זהו סדר החיים כלם. כך העבדה.

ואת העבדה החשובה והיסודית כל-כך, הזו - מלמדת אותנו התורה הפעם. חמש במדבר הוא החמש שבדרך. וכמו ששישנו אדם פרטי בדרך, יתכן גם מצב שבו אמה שלמה בדרך. היכן? - עם ישראל ההולך במדבר! ובדרך לאן, להיכן מועדות פניו? - כמובן, לארץ ישראל.

אגב, בסוגרים נספר לכם ילדים, שבאמת, בתחלה הייתה הדרך יכולה להיות קצרה ונעימה הרבה יותר - אחד עשר יום בלבד! כן כן, אחד עשר יום ממצרים לארץ ישראל! ואחר שחטאו ישראל בעגל, נענשו ונתגלגלו הדברים, ואחד עשר יום הפכו לארבעים שנה. ומכל מקום, עם ישראל הולך לארצו, ארץ ישראל. ואם כן, הוא נמצא - בדרך.

ושמא תאמרו ש"בדרך" פרושו - הפקר, אי-סדר, "איש הישר בעיניו יעשה"? לא ולא! גם בדרך ישנו סדר. סדר

אֱלֹהֵי. הַדֶּרֶךְ מִדִּקְדָּקָת. אֲדַרְבָּא, דִּוְקָא מִפְּנֵי שְׂכָה רַבָּה
הַסִּכָּנָה, יֵשׁ צָרָה בְּמִשְׁמַעַת יִתְרָה. צִירוּ בְּנַפְשְׁכֶם, יְלָדִים:
כָּל מַחֲנֶה יִשְׂרָאֵל הַגָּדוֹל וְהָעָצוּם – נוֹסֵעַ! הָלוֹךְ וְנוֹסֵעַ. עַל
פִּי ד' יִחַנּוּ וְעַל פִּי ד' יִסְעוּ!
אֲךָ עַל כֵּן בְּפַעַם הַבָּאָה.
שַׁבַּת שְׁלוֹם!

נִשְׂא

בַּאֲוֹר "צָבָא" בְּיִשְׂרָאֵל

שְׁלוֹם, יְלָדִים חֲבִיבִים,

בַּשָּׁבֶת שֶׁעָבְרָה הִתְחַלְנוּ לְהַפְגִּישׁ בְּחֻמָּשׁ בַּמִּדְבָּר. יֵצְאֵנוּ
לְדֶרֶךְ, עִם שָׁלֹם - מִמִּצְרַיִם לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אֲנַחְנוּ הוֹלְכִים,
וְאַרְוֹן ד' נֹסֵעַ עִמָּנוּ, בְּתוֹכֵנוּ. אֲמַנָם אֲמַרְנוּ, כִּי בְּבֵית נָעִים
יֹתֵר וּבִטּוּחַ, אֲבָל אֵין בְּרָרָה, בְּעוֹלָם הַזֶּה יִשְׁנָה גַם מִצִּיאוֹת
שֶׁל "דֶּרֶךְ", "מִחוּץ לְבֵית". וְזֶהוּ הַפְּלֵא הַגָּדוֹל - גַּם בְּדֶרֶךְ
יִשְׁנֵנוּ סֹדֶר! סֹדֶר שֶׁל חַיִּים, סֹדֶר שֶׁל הֶלִיכָה. יִשְׁנֵן סִכָּנוֹת,
וְלַעֲמֻתָן יִשְׁנָה הַדְּרָכָה אֱלֹהִית - כִּי־צַד נִנְהַג.

וְהִנֵּה, הַמַּחֲנֶה הַלְאֲמִי הַגָּדוֹל הַזֶּה, הַנּוֹסֵעַ בַּמִּדְבָּר,
בְּדֶרֶכוֹ אֶל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, בּוֹדְאִי יִתְקַל בְּדֶרְכּוֹ בְּאוֹיְבִים,
הַמְבַקְּשִׁים לְכָלוֹתוֹ, לְהִתְנַכֵּל לוֹ. וּבְאַמֶּת, בְּעוֹלָם הַזֶּה,
בִּינְתִּים, כָּל זְמַן שֶׁיִּשְׁנֵן מִלְחָמוֹת בֵּין עַמִּים, כְּשֶׁעֲדִין אֵין
הַשְׁלוֹם שׁוֹכֵן בְּתוֹכּוֹ בֵּין כָּל הָאֲמוֹת, יֵשׁ צֶרֶךְ לְהִגֵּן וְגַם
לְכַבֵּשׁ בְּכַח הַזְרוּעַ מָה שֶׁמִּגִּיעַ לָּהּ. יֵשׁ צֶרֶךְ בְּמִצִּיאוֹת שֶׁל
צָבָא! עִם זְקוּק לְצָבָא. אֲשֶׁר־יֵנוּ. זְכִינוּ שִׁישׁ לָנוּ צָבָא שֶׁהוּא

קִדְּשׁ קִדְּשִׁים, צָבָא-הַגָּנָה-לְיִשְׂרָאֵל, צָבָא מוֹסְרֵי מָאד, אוּלֵי
אֶפְלוּ מוֹזֵר בְּעֵינֵי זָרִים: צָבָא בַּעַל עֲרָכִים, "צָבָא
אִידֶאָלִיסְט" צָבָא כְּזֶה, הַנִּלְחָם מִתּוֹךְ הַכָּרָה בְּצִדְקַת
מַלְחָמוֹתָיו.

וּבִדְאִי יִחְשְׁבוּ הַצְעִירִים בִּינֵינוּ, כִּי צָבָאנוּ נוֹלֵד עִם קוֹם
הַמְּדִינָה, בְּשָׁנַת תש"ח, לִפְנֵי שְׁשִׁים שָׁנָה. לֹא כֵן הוּא. צָבָא
יִשְׂרָאֵל נוֹלֵד מִשְׁנוּלָדָה הָאֵמָּה, בִּיצִיאַת-מִצְרַיִם! "בְּעֶצֶם
הַיּוֹם הַזֶּה הוּצֵא ד' אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
עַל-צָבָאָתָם" (שְׁמוֹת יב, נא). אֲמַנָּם, אֵימַתִּי אָנוּ פּוֹגְשִׁים בּוֹ
בַּפֶּעַם הָרִאשׁוֹנָה בְּצוּרָה מִמַּשִּׁית? כָּאֵן – בְּפִרְשִׁתָּנוּ! מִפְּנֵי
שְׁעֵתָהּ אָנוּ בִּדְרֹךְ - זֹכְרִים יְלָדִים? - וּבִדְרֹךְ יֵשׁ צֶרֶךְ בְּצָבָא
גָּדוֹל וְחִזְקָה, הַמְּרַכֵּב מִכָּל הָאֵמָּה, מִכָּל שְׁבֻטִּיהָ, מִמַּשׁ
כְּבִימֵינוּ אֱלֹהִים. שְׁהִירֵי זֶהוּ הַמַּשְׁקָה שֶׁל אוֹתוֹ צָבָא מִמַּשׁ מִלְּפָנֵי
שְׁלֹשֶׁת אֲלֹפִים שָׁנִים!

אָבֵל עוֹד דִּבֶּר חָשׁוּב וְנִפְלָא מְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ פִּרְשִׁתָּנוּ.
בְּאֵמַת אֵין עֲנִין הַצָּבָאִיוֹת מִתְחִיל בְּצָבָאִיוֹת הַמְּלַחְמִתִּית!
הַצָּבָא הָעֶקְרִי, רִאשִׁית הַצָּבָא הֵיכֵן הוּא נִמְצָא? בַּמִּשְׁכָּן!
בְּאֵהֶל מוֹעֵד! בַּמִּקְדָּשׁ! לָמָּה הַדִּבֶּר דּוֹמָה? חִפֵּץ הָאֵב לְחִנּוּךְ
אֶת בָּנוּ שְׂיֵהָא אָדָם טוֹב וְיֹשֶׁר. וּבָכֵן, יוֹשֵׁב הָאֵב עִם בָּנוּ

וּמִלְמַדוֹ תוֹרָה וּמִקְנָהּ מִדּוֹת טוֹבוֹת וְהַרְגָּלִים טוֹבִים שֶׁיֵּלֶךְ
בָּהֶם. כֹּךְ יוֹם אַחֵר יוֹם. כְּמָה נִחְמָד.

נו, וְאִם יֶאֱרַע, אִם יִקְרָה פַּעַם אַחַת, וְעוֹד פַּעַם, שֶׁיִּמָּאן
הֵבֶן לְשִׁבְתוֹ, יִסָּרֵב לְהִקְשִׁיב. וּלְמַחֲרַת - אֵינָנו חֹפֵץ לְלַמֵּד
עוֹד, מְכַל וְכָל. מָה יַעֲשֶׂה הָאָב? הָאִין זֹאת, יִשְׁדְּלוּ בְּדִבְרִים,
יְדַבֵּר עַל לְבוֹ, יִפְתְּהוּ בְּלִשׁוֹן רַכָּה. וְאַחֵר מִכֵּן יוֹתֵר בְּתִקְוָה,
בְּדְרִישָׁה וְאַזְהָרָה. וְאַחֲרָיו - בְּנִזְיָפָה וְאַיּוּמִים. וְסוֹפוֹ, אִם
לֹא נוֹתֵרָה בְּרָרָה בִּידּוֹ, יַעֲנִישָׁנוּ, כְּפִי כֹחַ הֵבֶן לְסִבֵּל. שֶׁהֲלֹא
הוּא אוֹהֵב אֶת בְּנוֹ מְאֹד מְאֹד, וְכָל חֶפְצוֹ, שֶׁיִּלְמַד הֵבֶן תוֹרָה
עוֹד וְעוֹד, לֹא כֵן?

הִנֵּה, מִלְמַדְנוֹ שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ: "חוֹשֶׁךְ שֶׁבִטּוֹ שׁוֹנֵא בְּנוֹ!"
מִתֵּר הַדְּבָר לְהַעֲנִישׁוֹ, אֶפְלוֹ לְהַכּוֹתוֹ מְעַט מְעַט, עֲבוּר
מִטְרָה כָּל כֹּךְ חֲשׁוּבָה. וְלֹא עוֹד, מְגִלָּה לָנוּ שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ,
מַעֲנִישׁ הָאָב אֶת בְּנוֹ - דּוֹקָא מִפְּנֵי שֶׁהוּא אוֹהֵבוֹ! רַק מִי
שֶׁאִין הַדְּבָר נוֹגֵעַ לוֹ כָּלֵל וְכָלֵל, כִּיצַד יִגְדֵּל וְאִיזָה מִיֵּן אָדָם
יִהְיֶה בְּנוֹ לְכַשִּׁיגְדֵּל - רַק זֶה לֹא יִגְעַר בּוֹ וְלֹא יוֹכִיחוּ כָּלֵל.
יוֹצֵא לָנוּ, כִּי מִי שֶׁ"חוֹשֶׁךְ שֶׁבִטּוֹ" - הוּא קִצֵּצַת "שׁוֹנֵא אֶת
בְּנוֹ", חֲלִילָה!

אִם כֵּן יִלְדִים, דְּבָר מַעֲנִין מְאֹד רָאִינוּ - יִשְׁנֶה הַלְקָאָה,

יְשָׁנָה גְעֵרָה, שֶׁהִיא בָּאָה מִלֵּב אוֹהֵב. וְכָל שִׁיּוּרֵי מָלֵא
הַלֵּב אֶהְבֶּה, הַגְעֵרָה וְהַמָּכָה - כְּמוֹכֶן, אִם הַדָּבָר נְחוּץ -
קִשּׁוֹת יוֹתֵר. אֵיךְ יִתְכַּן? יִתְכַּן! דּוֹקָא דּוֹקָא - כֵּן הוּא! כֵּן
בְּאָדָם יְחִידִי, בָּאֵב וּבְנוֹ. וְכֵן מִמֶּשׁ - גַּם בְּאַמָּה שְׁלֵמָה! זֶהוּ
בְּדִיוֹק מָה שֶׁאִמְרָנוּ בִּתְחִלָּה.

הַצָּבָא - אֵין הוּא מִתְחִיל מִן הַחֹל, אֵין רֵאשִׁית עֶסְקוֹ -
הַמְלַחְמָה. לֹא. צָבָא יִשְׂרָאֵל, הוּא מִתְחִיל בְּקִדְּשׁ, בְּמִשְׁכָּן,
בְּאֵהֶל מוֹעֵד! הֲלֹא חִפְצָה הָאָמָה בְּטוֹב לְכָל. הֵן לְכֵן נּוֹצְרָנוּ!
מִרְגַּע לִידָתָהּ זֶהוּ עֲנִיָּה, לְלַמֵּד לְכָל הָעַמִּים כָּלֵם, לְכָל
הַבְּרוּאִים כָּלֵם, מִהִי הַדֶּרֶךְ הַטּוֹבָה שֶׁיֵּלְכוּ בָּהּ, לְאִשְׁרָם
וְשִׁמְחָתָם. וְהִנֵּה לֹא תִמִּיד וְלֹא הַכֵּל מְכִירִים בְּטוֹבָה הַגְדוֹלָה
הַזֹּאת, מִתְנַפְּלִים לָנוּ לְהַמִּיתָנוּ, לְהַשְׁפִּילָנוּ, לְהַחֲלִישָׁנוּ.

או-אֵז, אֵין בְּרָרָה לָעַם-הַמַּחֲנֶךְ, ל"צָבָא הַמַּחֲנֶךְ", "צָבָא
הַקִּדְּשׁ". מִכָּרַח הוּא לְטַפֵּל בְּמִתְמַרְדִּים, 'לְהַרְגִיעַם' בְּיַד
קִשָּׁה, בְּזִרְוֹעַ, כֵּן כֵּן. וְזֶה מָה שֶׁאֵנוּ מְכַנִּים - מְלַחְמָה! הִיאֲךָ
יוֹכִיחַ אָדָם אֶת תַּלְמִידוֹ? - בְּרִצּוּעָה. הִיאֲךָ יִשְׁכַּנֵּעַ אִישׁ אֶת
רֵעֵהוּ? - בְּמִלְחָמַת דְּעוֹת. וְהִיאֲךָ 'תּוֹכִיחַ' אָמָה אֶת
חֲבֵרָתָהּ, וּמִתּוֹךְ כֵּן יִתְבָּרַר אָפִיָּה? - בְּמִלְחָמָה.

הִנֵּה לָנוּ, יְלָדִים, רוּאִים אֶתֶם - מִתּוֹךְ צָבָא שֶׁל קִדְּשׁ,

צָבָא שֶׁל שְׁלוֹם - יִשְׁנֵנוּ צָבָא שֶׁל מִלְחָמָה. מִתּוֹךְ עֲבוֹדַת
הַשְׁלוֹם, עֲבוֹדַת ד' שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ – יֵשׁ מָקוֹם גַּם לְמִלְחָמַת־יָוָה.
עַל כֵּן, יְלָדִים, לְעוֹלָם לְעוֹלָם – הָיָה כָּל הַמִּלְחָמוֹת שֶׁנִּלְחַם
יִשְׂרָאֵל, צוֹדָקוֹת וּמוֹסְרִיּוֹת לְגִמְרֵי – כָּלֵן כָּלֵן, מֵאִזְּ עַד הַיּוֹם
וְעַד עוֹלָם, עַד שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ הָעוֹלָם לְמִלְחָמוֹת עוֹד, מִפְּנֵי
שֶׁהַכֹּל יִכִּירוּ טוֹבָה לְמַחֲנֶךָ הַמְּסוּר וְהַאֲהֵב – לָעַם יִשְׂרָאֵל.
וּבִינָתִים? בִּינָתִים כֶּן הוּא. מִתּוֹךְ צָבָא-שֶׁל-שְׁלוֹם יִשְׁנֵנוּ
צָבָא-שֶׁל-מִלְחָמָה. מִתּוֹךְ צָבָא-הַמִּשְׁכָּן, שֶׁכָּלוּ קִדְּשׁ, יִשְׁנֵנוּ
"צָבָא-הַגָּנָה-לְיִשְׂרָאֵל", הַצָּבָא הַנִּלְחָם אֶת מִלְחָמוֹת יִשְׂרָאֵל,
מִלְחָמוֹת ד' – וְגַם הוּא כָּלוּ קִדְּשׁ, מִפְּנֵי שֶׁנִּבְרָא כָּל-כָּלוּ
לְהִגֵּן וּלְשַׁמֵּר עַל צָבָא-הַמִּשְׁכָּן, צָבָא ד'.

זֶהוּ הַלְמוּד הַנִּפְלֵא שֶׁל פֶּרֶשְׁתִּינוּ.

שַׁבַּת שְׁלוֹם!

בְּהֶעֱלֹתְךָ

בְּאוֹר הַמְּשִׁבְרִיּוֹת שֶׁבְּדֶרֶךְ

שְׁלוֹם, יְלָדִים חֲבִיבִים,

מִחֲנֵה יִשְׂרָאֵל נֹסֵעַ! וְהוּא בְּדֶרֶךְ, בְּמִדְבַּר הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא!
אֲמֵנָה הַבְּטִיחַ ד' כִּי נֹסְעִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְגַם אֲרוֹן ד' נֹסֵעַ
בְּתוֹךְ הַמִּחְנֶה. וְעַמּוּד עָנָן הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם, וְעַמּוּד אֵשׁ
לַיְלָה... וּבְכָל זֹאת - "כָּל הַדְּרָכִים בְּחִזְקַת סִפְנָה", וְחַם
וּנְחָשִׁים וְעִקְרָבִים, וְאִין רוֹאִים סוֹפָה שֶׁל דֶּרֶךְ...

וְאֵז, אֵז מִתְחִילִים לְהִתְאוּנוֹ, לְקַטְרֵג, לְדַבֵּר רַע בְּכָל
דְּבַר, הִיאֹוֹשׁ וְהַסְפֵּק חוֹדְרִים וּמְשַׁתְּלֵטִים: "שָׁמָּה נָמוּת
בְּצָמָא וּבְרָעָב? שָׁמָּה יִטְרְפוּנוּ חַיּוֹת רָעוֹת? אוּלַי יָבוֹאוּ
אוֹיְבִים... וּבִשָּׁל מָה כָּל "הַטִּיּוֹל" הָאֶרֶץ הַזֶּה? זְכַרְנוּ אֶת
הַדָּגָה אֲשֶׁר אָכְלָנוּ בַּמִּצְרַיִם וְאֶת הָאֲבִטִּיחִים וְאֶת
הַקְּשׁוּאִים... בְּאַמֶּת, הֲהִיָּה כָּל-כֶּךָ רַע בַּמִּצְרַיִם?"...

זוהי הסכנה שבדרך! יוצא אדם מביתו, נתלש ממקומו
הקבוע, הבטוח - מיד באות עליו חלשות רבות. בדרך
שולט ואורב היצר הרע! ובאה מחלת ההתאונות. "וְהִי
הָעַם כְּמִתְאַנְנִים רַע בְּאָזְנֵי ד'". מתחיל אדם להתאונן
ולהתלונן. עינו צרה. בכל הוא מוצא פגמים וחסרונות.

אמנם אם תשאלוהו: נו, נו, רב יהודי, מה כל-כך רע?
אין הוא יודע בדיוק. אינו יודע לומר. רק נפשו מרה עליו
בכלל, באפן כללי. הפיצד? היתכן? והלא אך זה עתה,
אמר אמרתם כלכם, פה אחד: "נעשה ונשמע"! כל-כך
שמחתם בד' ובתורתו. והיום, הנה ד' בקרבכם ממש, כה
טוב. ומה קרה??

זהו! - חלשת הדרך! הדרך מלאה במשברים ובסכנות.
מעצם טבעה. מעצמה. וראש לכל המשברים: ההתאונות.
הדרך ממעטת את השם הטוב. ואז, ילדים, כן כן, מתרבה
"חשיבות הגוף"! והוא מתגבר ומשתלט וכובש, עד שהוא
נעשה, אוי ואבוי - "מלך על הנשמה"! כמה נורא. הגוף
מושל בנפש! הגוף מושל ברוח! כביכול אין יותר נפש, אין
יותר נשמה. נותר הגוף בלבד: "מי יאכילנו בשר!"

כמה מוזר. וכי לא היה להם די בשר במדבר? והלא צאן

ובקר לרב עלו עמם ממצרים. אלא כך הוא הגוף: בשר?
דגים? קשואים? אבטיחים? אין זה משנה. העקר לתבע,
לדרש, להתאונן על כל.

נו, ואדם שפצה, שאיננו אחראי על מעשיו, על רצונותיו,
שרק יתאונן כל היום כלו - כמה אמלל הוא, רק רע וימר לו
כל היום. מבן חורין - הפך לעבד. ומהו עבד? מהי
עבדות? התדעו, ילדים? עבדות היא כמו קבר חי. רואים
אתם, כביכול - "הגוף קבר את הנשמה!" "ויקרא
את-שם-המקום שהוא קברות התאוה". התאוה קברה את
האדם, המיתה אותו, הוציאה אותו מן העולם!

אבל אין דבר, אף על פי שהמשבר הוא נורא - "שבע
יפל צדיק וקם" - אנחנו נופלים וקמים, נופלים וקמים. ואף
השבע קמנו ונתעודד. והננו מוסיפים לנסע, כל מחנה
ישראל הגדול והעצום, וארון ד' בתוכנו.

להתראות בשבת הבאה עלינו לטובה.

שבת שלום!

נְשִׁלַח

חֹטֵא הַמְּרָגְלִים

שְׁלוֹם, יְלָדִים חֲבִיבִים,

הַשָּׁבֶת אָנוּ נִפְגָּשִׁים בְּמִשְׁבֵּר מְזַעֲזֵעַ. אֶפְשָׁר, הַנוֹרָא בְּכָל
הַמִּשְׁבָּרִים שִׁדְּעַ יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר - בְּחֹטֵא הַמְּרָגְלִים. יִשְׁנֵם
הַמְּבַקְשִׁים לְהַשְׁוֹות בֵּין מַעֲשֵׂה הָעֶגְל לְחֹטֵא הַמְּרָגְלִים,
שֶׁבִפְרָשְׁתָּנוּ. מַעֲשֵׂה הָעֶגְל "נִסְתִּים בְּטוֹב". בְּרוּךְ הַשֵּׁם,
רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם סָלַח לָנוּ, וְהַמִּשְׁכָּנוּ בְּדַרְכָּנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.
זִכְרֵם, דָּרָךְ שְׁצָרִיכָה הֵיטָה לְהִתְאַרְךָ, עַל פִּי הַתְּכֵנִית
הָאֱלֹהִית, אֶחָד עֶשֶׂר יוֹם בְּלִבְדָּ!

וְהִנֵּה, בְּעִמְדָנוּ עַל סֹף הַכְּנִיסָה לְאֶרֶץ, לִקְרַאת תֵּם
הַיָּמִים הַלָּלוּ - מִתְרַחֵשׁ הַזְעֲזוּעַ הַנוֹרָא שֶׁל חֹטֵא הַמְּרָגְלִים.
אֲמָנָם כְּדִי לְהַבִּין הֵיטֵב מָה הָיָה חֹטְאָם, נִקְדִּים הַקְּדָמָה.
כֹּאשֶׁר בָּחַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאַבְרָם, אָמַר לוֹ: "לֵךְ-לֵךְ

מֵאַרְצָךָ וּמִמּוֹלֶדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאךָ...
וְאָעֲשֶׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל!" (בראשית יב, א-ב). אַבְרָם, אַתָּה הִיָּה
תְּהִיָּה לְעָם!

וְאִף כִּי אָדָם פָּרִטִי, בּוֹדֵד, יוֹכֵל לְהִתְקַיֵּם בְּכָל מְקוֹם
שֶׁהוּא, אִמָּה - צְרִיכָה לְאַרְצָ! אָרֶץ מִיִּחְדָּת לָהּ. עִם אֵינוּ יָכֹל
לְהִתְקַיֵּם בְּלֹא אָרֶץ. כֹּךְ סִדֵּר ד' אֶת הַמְּצִיאוֹת, בְּרֵאשִׁית
הַבְּרִיאָה. עִם שִׁיךְ לְאַרְצָ, פֶּה, בְּעוֹלָם הַזֶּה, עַל פְּנֵי כְדוֹר
הָאָרֶץ. חֲבֹל אָרֶץ שֶׁהוּא שׁוֹלֵט בּוֹ, עַל יְדֵי מְדִינָה, עַל יְדֵי
מַמְלָכָה, שֶׁהוּא מְקִים בָּהּ אֶת כָּל סִדְרֵי חַיּוֹ - הָאֲרֻצִּים,
הַמְּדִינֹת, הַכְּלָלִיִּים וְהַצְּבָאִיִּים.

הוּ, בּוֹדֵאִי שֶׁהִתְכַּן הָרוּחַנִי שֶׁל חַיִּי הָאִמָּה הוּא הָעֶקֶר,
הוּא הַשְּׁלִיט. הוּא הַמְּדַרְיָק וּמֵאִיר אֶת כָּל חַיִּיָּה הַמַּעֲשִׂיִּים,
הוּא נוֹתֵן טַעַם וְעֶרֶךְ בְּכָל צִדְדֵי הַחַיִּים. בּוֹדֵאִי כֹךְ! וּמֵהוּ
הִתְכַּן הָרוּחַנִי שֶׁל יִשְׂרָאֵל? הֲרִי זֹאת הַתּוֹרָה. לֹא כֵן? וְאִם כֹּךְ,
לֹא תוֹכֵל הָאִמָּה לְהוֹפִיעַ בְּשִׁלְמוּתָהּ וּבְשִׁעוּר קוֹמָתָהּ
הַשְּׁלֵם, בְּתוֹרָה וּבְדֶרֶךְ אָרֶץ, בְּתוֹרָה וּבְעִבּוּדָהּ, עַד שֶׁלֹּא
תוֹפִיעַ בְּתוֹרָה עִם עֲצָמָי הַחַיִּי תוֹרָה בְּאֲרָצוֹ, בְּאֲרֶץ
יִשְׂרָאֵל!

הִנֵּה עַל שׁוֹם כֹּךְ צִוָּה ד' עַל אַבְרָם: "לֶךְ-לְךָ... אֶל-הָאָרֶץ

אֲשֶׁר אֶרְאֶה וְאֶעֱשֶׂה לְגוֹי גָּדוֹל". שְׁשֹׁם, וְרִק שֵׁם, בְּאֶרֶץ
הַיָּא, בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל – אֶעֱשֶׂה לְגוֹי גָּדוֹל! אָבֵל כָּאן, מְגִלָּה
לְנוּ רִשְׁ"י, כָּאן, בְּחוּצָה לְאֶרֶץ, אֵין אֶתָּה זֹכֶה לְבָנִים – אֵינְךָ
זֹכֶה לְהִקִּים עִם!

מִפְּנֵי שְׂאִין עִם בְּלֹא אֶרֶץ. וְגַם, מִחֲמַת שְׂאִין עַל פְּנֵי כְדוֹר
הָאֶרֶץ, אֶרֶץ מְכַל הָאֲרָצוֹת, הַמִּתְאַיְמָה לָעַם יִשְׂרָאֵל – כְּאֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל!

עֵתָה אָנוּ שְׂבִים לְפָרִשְׁתָּנוּ. הַמְרָגְלִים – בְּמָה חֲטָאוּ?
הִנֵּה מִסְפָּרֶת לְנוּ הַתּוֹרָה, כִּי הַמְרָגְלִים, גְּדוּלֵי תּוֹרָה הָיוּ,
"כָּלֶם אֲנָשִׁים!" חֲשׁוּבִים הָיוּ, מִמְּנֵהִיגֵי הָאָמָה. וְעַם כָּל
גְּדֻלָּתָם טָעוּ, נִכְשְׁלוּ – גִּאֲוָתָם, הִיא שֶׁהִכְשִׁילָה אוֹתָם! כֵּן כֵּן,
יְלָדִים, גַּם גְּדוּלֵי תּוֹרָה, חֲכָמִים וְנְבוֹנִים, אֶפְשָׁר שִׁיכְשְׁלוּ
בְּחֶטָא הַגָּאוֹה, אִם לֹא יִקְשִׁיבוּ בְּקוֹל ד' וְלֹא יֶאֱמִינוּ בַּמֶּשֶׁה
עֲבָדוֹ. אֲמַנָם חֲטָא זֶה, הֲלֹא מִיָּד אָנוּ מִמְּהָרִים לְזָכֹר, אֵינְנוּ
מָה שְׂאָנוּ, הַקְטָנִים, סְבוּרִים, אֲלֹא הוּא לְגִדּוּלָתָם! כְּבַחֲטָא
הָעֵגֶל מִמָּשׁ, זֹכְרִים?

הִנֵּה אָמְרוּ הַמְרָגְלִים בְּלִבָּם: כְּמָה טוֹב לְנוּ כָּאן, בְּמִדְבָּר,
שְׂאֲנַחֲנוּ רִאשׁוֹנִים בַּמַּעֲלָה, רִאשׁוֹנִים בַּמַּלְכוּת. אַךְ מִשְׁנֻכָּס
לְאֶרֶץ, יֵהָא עָלֵינוּ לְפָנוֹת מְקוֹמָנוּ – שְׁהֵרִי אָנוּ

"מְנַהִיגִים-שֶׁל-מִדְבָּר" - שֶׁל "בִּלְכֶתֶךָ בַּדֶּרֶךְ". אֲמַנִם שָׁם, יֵשׁ
צֶרֶךְ בְּ"מְנַהִיגִים-שֶׁל-אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל" - שֶׁל "בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ",
וְנִמְצְאוּ רַק שְׁנַיִם בְּמַעֲלָה. אִם כֵּן אִפּוֹא, מוֹטֵב נִשְׁאָר
בַּמִּדְבָּר...

אֶךְ בְּאַמֶּת, יְלָדִים, הֵיכָּה חֲטָאִם אֵף גָּדוֹל מִזֶּה! שְׁלֹא
הִבִּינוּ, כִּי כָל עֲנִינָה שֶׁל הַתּוֹרָה, וְכָל עֲנִינוֹ שֶׁל הָעָם, הוּא -
שִׁתְּתוּקִים הַתּוֹרָה עַל יְדֵי עַם יִשְׂרָאֵל, דּוֹקָא וְאֶךְ וְרַק -
בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל! לֹא הִבִּינוּ, כִּי כָל מַעֲלָתָה שֶׁל הַתּוֹרָה, כָּל
עֶרְכָּה שֶׁל תּוֹרָה, הוּא בְּכָךְ שֶׁהִיא תּוֹרַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל! עַד
שֶׁבִּלָּא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - אֵין, חֲלִילָה, תּוֹרָה!

וּמִתּוֹךְ שְׁלֹא הִבִּינוּ, מִתּוֹךְ שֶׁכָּפְרוּ בְּכָל אֱלֹהִים, הוֹצִיאוּ דְּבַת
הָאֶרֶץ רָעָה, וְגַם הִתְאַמְצוּ מְאֹד לְשַׁכְנֵעַ אֶת הָעָם כָּלוֹ, כִּי לֹא
כְּדֹאִית וְלֹא טוֹבָה הִיא, הַהִתְחַבְּרוּת עִם הָאֶרֶץ, הַכְּנִיסָה
אֵלֶיהָ. טוֹב יוֹתֵר לְקַיֵּם תּוֹרָה בַּמִּדְבָּר, "לִהְיוֹת בְּשָׂמִים",
לְהִתְקַיֵּם בְּנִסִּים גְּלוּיִים, בְּלֹא שׁוּם צֶרֶךְ לְהִתְאַמֵּץ בְּעִסְקֵי
הָעוֹלָם הַזֶּה. לְבָנוֹת בְּתִים וְלִנְטֵעַ גִּזְזִים? לְחַרֵּשׁ וְלִזְרוֹעַ?
הֲרִי כָל אֱלֹהִים מִפְּרִיעִים לְהִתְעַלּוֹת הָרוּחַנִית, לְשִׁקִּידָה
בַּתּוֹרָה. הֲלֹא הֵם מְסִיחִים אֶת הַדַּעַת מֵעֲבוֹדַת ד'.

הֲאֲמַנִם, יְלָדִים? לֹא וְלֹא! לֹא כֶּךָ חֲשַׁב רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם.

וכי אין ד', בורא שמים וארץ, יוצר האדם, מכיר את כל
ה"מגבלות" הללו? ואף על פי כן דוקא כך ברא את עולמו
– שעם שִׁיחַ לארץ וארץ שִׁיכָת לעם! ובאפן כִּזֶּה, דוקא
ורק באפן הַזֶּה, יוכל שמו הגדול להתקדש!

ודור, שאִיננו מבין היטב היטב את האמת הזאת, דור,
שאִינוּ מאִמִּין בִּכְחוֹ "לחיות את השמים בארץ", בארץ
דוקא – דור כִּזֶּה לא יוכל להכִּנס לארץ! כָּלֵם כָּלֵם "במדבר
הַזֶּה יתמו וְשֵׁם יִמְתּוּ" (שם יד לה).

על כן יתעַכֵּב כָּל הדור ההוא במדבר, לא אחד עשר יום,
אֶלָּא אַרְבָּעִים שָׁנָה, עַד שִׁיתְחַלֵּף כָּל הדור ההוא, עַד
שִׁיִּלֵּד דור חָדָשׁ, בָּרִיא בְרוּחוֹ וּבְגוּפוֹ, שֶׁהוּא מְכֻשֵּׁר לְבָא
לְרִשְׁתָּהּ אֶת הָאָרֶץ.

שִׁבְתָּ שְׁלוֹם!

קִרְחַ

בְּאוֹר "אֶרֶץ זֵבֶת חֶלֶב וְדִבְשׁ", חֶטָּא דִּתְּנָן וְאַבִּירָם

שְׁלוֹם, יְלָדִים חֲבִיבִים,

מִפְּרִשֶׁת שְׁלַח, אָנוּ מְגִיעִים הַשָּׁבֶת לִפְרִשֶׁת קִרְחַ.
זֹכְרִים? אֲנַחְנוּ כָּלֵנוּ, כָּל מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וְאַרְוֹן ד' בְּתוֹכֵנוּ,
נוֹסְעִים, נוֹסְעִים בְּמִדְבָּר הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא, אֶל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
דֶּרֶךְ אֶחָד-עֶשֶׂר יוֹם, שֶׁהִתְחַלְפּוּ בְּעוֹן חֶטָּא הַמִּרְגָּלִים
בְּאַרְבָּעִים שָׁנָה! אֲנַחְנוּ בְּדֶרֶךְ, לֹא בְּבֵית, וְהַדֶּרֶךְ בְּחִזְקַת
סִפְנָה, וְהַמִּשְׁבְּרִים תוֹכְפִים.

עֲשָׂרָה נְסִיווֹת נִסּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּמִדְבָּר! מִפְּנֵי חִלְשָׁתָם, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הֶאֱמִינוּ בְּקָדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, שֶׁבִּכְחוֹ לְהַבִּיאֵם לְאֶרֶץ. בְּאַמַּת, בְּעֶמֶק לִבָּם בּוֹדֵאֵי
הֶאֱמִינוּ, אֲךָ הַדֶּרֶךְ רַפְתָּה אֶת יְדֵיהֶם וְהִחֲלִישָׁה אֶת
אֲמוֹנָתָם. וְכָךְ אָנוּ בָּאִים לִפְרִשֶׁתֵנוּ, פְּרִשֶׁת קִרְחַ!

קָרַח, לֹא אָדָם פָּשוּט הָיָה. גָּדוֹל שֶׁבְּבָנֵי לֵוִי, מְנוּשָׂאֵי
הָאָרוֹן. וְגַם חָכָם גָּדוֹל הָיָה קָרַח, בַּעַל רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שִׁיָּצָא
מִמֶּנּוּ שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא! וּבָמָּה נִכְשָׁל קָרַח, וְגַם הִכְשִׁיל אֶת
חֲבֵרָיו? בְּחֻצָּה וּבִמְחֻלָּת!

וְכִי מִי מֵאֲתָנּוּ לֹא הָעִיז פָּנָיו, לֹא הִתְחַצֵּף אִי-פַעַם לְאַבָּא
אוּ לְאֵמָא, חֲלִילָהּ? כִּמְעַט אֵין אֶחָד בְּתוֹכָנוּ. וּבִדְאִי
הִתְבַּיֵּשְׁנוּ מְאֹד מְאֹד בְּעֶצְמוֹנוּ, לֹא-כֵן? וְהִנֵּה קָרַח, הָאָדָם
הַגָּדוֹל הַזֶּה, כָּלִפִּי מִי הָעִז פָּנִים? כָּלִפִּי מִי הִתְחַצֵּף? יִשְׁנָה
חֻצָּה קִטְנָה הַיּוֹצֵאת מֵאֲנָשִׁים קִטְנִים. אֶךְ יִשְׁנָה חֻצָּה
גְּדוֹלָה, כָּלִפִּי מַעֲלָה! חֻצָּה כָּלִפִּי רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם! אוֹדוּתִיהָ
נִלְמַד הַיּוֹם .

"וַיִּקַּח קָרַח... וְדָתָן וְאַבִּירָם... בְּנֵי רְאוּבֵן" (במדבר טז, א).
אֲמָנָם קָרַח הָיָה הַיּוֹזֵם, הַדּוֹחֵף, הַמְּנַהִיג. אֶךְ שִׂיא הַחֻצָּה
וְהַרְשָׁעוֹת הוֹפִיעוּ דוֹקָא אֶצֶל דָּתָן וְאַבִּירָם. דָּתָן וְאַבִּירָם הָיוּ
מִשְׁבֵּט רְאוּבֵן, הַחוּנָה בְּצַד דְּרוֹם שֶׁל הַמִּשְׁכָּן. אֶף בְּנֵי קָהָת
חָנוּ עַל יָרֵךְ הַמִּשְׁכָּן דְּרוֹמָה, בְּמֶרְכָּז הַמַּחֲנֶה. אִם כֵּן שְׂכָנִים
הָיוּ. אוֹמְרִים רְבוּתֵינוּ: הֲרִי לָךְ - "אוֹי לְרָשָׁע, אוֹי לְשָׂכְנוֹ" כִּיּוֹן
שֶׁהָרָשָׁיעַ קָרַח וְנִתְחַבֵּר עִמּוֹ רְאוּבֵן - הָרָשָׁיעַ אֵף הוּא.
וּכְנֶגֶד מִי נִחְלָקוּ? כְּנֶגֶד מֹשֶׁה רַבֵּינוּ! מֹשֶׁה רַבֵּינוּ הוּא

איש-שלום. "וישלח משה לקרא לדתן ואבירם", רצה לפיכך. ויאמרו: "לא נעלה!" נו, אמרו אתם ילדים, האין כבר זו עצמה חצפה גדולה וגסות רוח? אך הם אמרו יותר מכך! וכדרכנו, על-מנת להבין עמק רשעתם וחצפתם, נקדים להתבונן בדבר נפלא.

כלנו מכירים, מבין שבחיה של ארץ ישראל ישנו אחד, המפרסם בכלם, שהוא כעין הגדרה בת שלש-ארבע מלים: "ארץ זבת חלב ודבש". בפשטות, חלב מזה ודבש מזה, מבטא את שבחה של ארץ ישראל בשפע יבולה, מן החי ומן הצומח, בברכת ד' אשר עליה. אך התדעו, ילדים, כי השבח הזה: "זבת חלב ודבש", מלמד גם על סגלתה הפנימית הרוחנית של ארץ ישראל! הבה ונראה.

החלב הוא מזון חיוני בחיי האדם וביריאותו. ואמנם, מהו חלב? החשבתם פעם, ילדים, כיצד נוצר החלב? הנה, תינוק חדש בא לעולם, ומעט לאחר מכן, שעות אחדות, ראה זה פלא - סדר ד' שתוכל האם להניקו. להניקו במה? בחלב כמובן. ומנין לה, לאם, חלב לפתע? אומרים רבותינו: "דם נעקר ונעשה חלב!" הדם, בין ליל - היה לחלב! השמעתם?! עבר הדם אי-אלו תהליכים שונים

וּמִשְׁנִים בְּגוֹף הָאָדָם - וְהִפָּךְ לְחֵלֶב! לִפְנֵי רָגַע הָיָה דָם,
וְהִנֵּה לִפְתָּע – חֵלֶב! וְהָדָם, הֲלֹא אָסוּר הוּא! "הָדָם הוּא
הַנֶּפֶשׁ!" עֵצָם מְצִיאוֹתֵינוּ! אָסוּר שְׂבָאָסוּר!

אוֹמְרִים רַבּוֹתֵינוּ: אֲמָנָם כֵּן. הָדָם הוּא אָסוּר בְּאָסוּר
חֲמוּר, אֲבָל הַחֵלֶב – הַחֵלֶב מֵתָר בְּהִתֵּר גָּמוּר. הַפֶּלֶא
וְפֶלֶא: מָה שֶׁהָיָה לִפְנֵי רָגַע אָסוּר גָּמוּר, כְּהֶרֶף-עֵין הִפָּךְ
לְמוֹתָר, עַד כְּדִי לְהִתְפָּאֵר בּוֹ: אֶרֶץ זֶבֶת חֵלֶב וְדִבְשׁ! אִם כֵּן
- הָאָסוּר נִהְפָּךְ לְמוֹתָר. וּמִכֵּחַ מָה? מָה גָּרָם? - מִכֵּחַ
הָאֶרֶץ, הַתּוֹרָה וְהָאֶרֶץ: "אֶרֶץ זֶבֶת חֵלֶב וְדִבְשׁ!"

וְהַדִּבְשׁ מָה? בְּכָל הַתּוֹרָה כְּלָה, הַדִּבְשׁ הוּא דִבְשׁ
תְּמָרִים אוֹ תְּאֵנִים, נוֹזֵל הֵבֵא מִן הַפְּרוֹת. אֲמָנָם בִּנְבִיא,
נִזְכָּר הַדִּבְשׁ בְּמוֹבֵן שֶׁל דִּבְשׁ דְּבוּרִים. כְּבִפְרֹשֶׁת שְׁמִשׁוֹן:
"מֵעֵז יֵצֵא מִתּוֹק" (שׁוֹפְטִים יד, יד), וְכֵן בְּפִרְשֶׁת יוֹנָתָן, שֶׁגִּזַּר
שְׂאוּל אֲבִיו תַּעֲנִית וַיּוֹנָתָן לֹא יָדַע, וַיִּטְעַם מִן הַדִּבְשׁ וַתֵּאָרְנָה
עֵינָיו (שְׁמוּאֵל א יד, כז).

וְהִנֵּה, גַּם בְּעֵינֵי הַדִּבְשׁ אָנוּ נִפְגָּשִׁים בְּפֶלֶא מִיָּחָד.
הַדְּבוּרָה כִּידוּעַ הִרְיָהּ שְׂרָץ-הָעוֹף, חֶרֶק טֵמָא, וְאָסוּרָה מִן
הַתּוֹרָה בְּאֲכִילָהּ. וְכָלֵל בִּיָּדֵינוּ: כָּל מָה שֶׁיוֹצֵא מִן הַטֵּמָא
הֲלֹא הוּא טֵמָא! דֶּרֶךְ מָשֶׁל, חֵלֶב גְּמָלִים, אֵף עַל פִּי שֶׁחֵלֶב

מֵתֵר, כִּיּוֹן שָׁבָא מִן הַגָּמֶל, הוּא טָמֵא. וְהִנֵּה אִף כָּאן,
מַעֲבֹדוֹת הַדְּבֹרִים אֶת הַדְּבִשׁ בְּגוֹפֶן הַטָּמֵא, וְכִשֶּׁהוּא נִפְרָשׁ
לַחוּץ, מִיַּד הוּא "נֹטֶהֶר" - וּמֵתֵר בְּאֲכִילָה! וּמִכֵּחַ מָה? -
מִכֵּחַ הָאָרֶץ וְהַתּוֹרָה, "אָרֶץ זֵבֶת חֶלֶב וּדְבִשׁ!"

זֶהוּ אִפּוֹא שְׂבָחָהּ, זֹהִי בְרַכְתָּהּ, סִגְלָתָהּ הַרוּחָנִית שֶׁל
אָרֶץ יִשְׂרָאֵל! נֹטַע בָּהּ הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ אֶת הַכֶּחַ, הַכְּשָׁרוֹן,
הַתְּכוּנָה, לַהֲפֹךְ אֶת הַטָּמֵא - לְטָהוֹר! אֶת הָאִסּוּר - לַהֲתֵר!
אֶת הָרַע - לְטוֹב! זֶהוּ כְּשָׁרוֹנָה הַמֵּיחֵד שֶׁל אָרֶץ הַקֹּדֶשׁ!

הִנֵּה עֲתָה נִבִּין יָפָה, יְלָדִים, מָה הֵיְתָה חֲצַפְתָּם וְרִשְׁעָתָם
הַנוֹרָאָה שֶׁל דָּתָן וָאֲבִירָם: אִיךָ הֵעִזּוּ, אֶת הַבְּטוּי לַקֹּדֶשׁ
קֹדָשִׁים הֵזִה, אֶת הַתַּפְאָרֶת הַזֹּאת, שֶׁהִיא מֵיחֻדָּת לְאָרֶץ
יִשְׂרָאֵל מְכַל הָאֲרָצוֹת כָּלָן - לְהַמְשִׁיךְ וּלְהַעֲבִיר וּלְהַגְדִּיר עַל
יָדוֹ וְבוֹ, אֶת הָאָרֶץ, שֶׁהִיא הַנִּגּוּד הַגָּמוּר לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל -
טָמְאָת אָרֶץ מִצְרַיִם!! "הַמַּעַט כִּי הִעֲלִיתֵנוּ מֵאָרֶץ זֵבֶת חֶלֶב
וּדְבִשׁ!" (במדבר טז, יג)

הֲלֹא מִיַּד נִקְרָא פֶּה אֶחָד, יְלָדִים: כִּמָּה רִשְׁעִים הָאֲנָשִׁים
הָאֵלֶּה! וְהָאָרֶץ, שְׂמָא סְבוּרִים אַתֶּם, כִּי הָאָרֶץ - אֵין לָהּ
פֶּה? אִי אֶפְשָׁר לָהּ לַגְעֹר בְּאֲנָשִׁים הָרָעִים הָאֵלֶּה, עַל מָה
שֶׁחֲרָפוּהָ וְגִדְפוּהָ? וְהֲלֹא לְהַתְּפוּצֵץ אֶפְשָׁר! וְאַמָּנָם הַפַּעַם,

יְלָדִים, אָפְלוּ הָאָרֶץ, שָׁעֲשָׂאוּהָ חֲרָפָה, לֹא יָכוּלָה הַיְּתֵה
לְהַבְלִיג עוֹד. מִכְרַחַת הִיא לְלַמֵּד אֶת הָאֲנָשִׁים הָרָשָׁעִים
הָאֵלֶּה מוֹסֵר! לֹא, הִיא לֹא תִשְׁתַּק! אָף הִיא תִפְתַּח אֶת
פִּיהָ! "וְתִפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ - וְתִבְלַע אוֹתָם!" כֹּה נָאָה וְכֹה
יָאֵה לָהֶם!

וּבְאֲשֶׁר לְשִׁבְחָהּ שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֶרֶץ אֲהַבְתָּנוּ, נִגְלָה
לָכֶם סוֹד יְלָדִים. אִם תִּפְקְחוּ עֵינֵיכֶם הַיָּטֵב וְתִתְבּוֹנְנוּ
מִסְבִּיבְכֶם יָפָה, תּוּכְלוּ לִרְאוֹת אֶת הַפֶּלֶא הַזֶּה שֶׁדִּבַּרְנוּ בּוֹ -
יוֹם יוֹם, בְּכָל יֵת וּבְכָל שָׁעָה. כֵּן כֵּן. מִפְּנֵי שְׂכָל מִי שִׁישׁ לוֹ
עֵין טוֹבָה וּפְקוּחָה - הוּא רוֹאֶה! רוֹאֶה פְּלִאֵי ד' עָלֵינוּ
וּבְיַחֲד בְּיָמֵינוּ אֵלֶּה.

שַׁבַּת שְׁלוֹם!

חִקָּת

בְּאוֹר עֵינַי הַסִּימָנִים, יַגְדִּיל תּוֹרָה וַיֹּאדִיר

שְׁלוֹם, יְלָדִים חֲבִיבִים,

מִחֲבִילַת הַחֻטָּאִים וְהַסְּבוּכִים שְׁבַפְרָשׁוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת
שְׁבַדְרָה, הִגַּעְנוּ לַפְרָשָׁה גְּדוֹלָה בְּכִמּוֹת - וּבְאִכוֹת. הַמּוֹן
עֲנִינִים בָּהּ, עֲנִינִים עֲמֻקִּים. אֲמָנָם מִפְּנֵי שְׁאֲנוּ קִטְנִים עֲדִין,
טְהוּרִים עֲדִין, אֶפְשָׁר לָנוּ לְהִתְרוֹמֵם עַל קִצּוֹת הָאֲצָבָעוֹת,
לְנִסּוֹת לְהַפְגִּישׁ מַעַט מַעַט, בְּטַעַם הַנִּפְלָא שֶׁלֹּא כָּל אֶחָד
זֹכֶה לְטַעַם.

פְּרִשְׁת פָּרָה אָדָמָה, כָּלָה בְּלִיתִי מוֹבִנָּת, סְתוּמָה, שְׁאִין
לָה טַעַם גָּלוּי כָּלֵל. אֶךְ הִתִּירוּ לָנוּ חֻכְמִים לְהִתְאַמֵּץ וּלְקַמֵּט

את מצחנו, להתקרב בעדינות, ואולי – לזכות משהו.
מוכנים? הבה וננסה.

אמר ד' למשה רבינו: "ויקחו אליך פרה אדמה תמימה
אשר אין-בה מום אשר לא-עלה עליה על" (במדבר יט, ב)
ישחוט אותה אלעזר הכהן ותשרף עד אפר, עד דק
ובאפרה יטהרו את הטמאים, טמאי-המיתים, שנגעו
ונתעסקו במיתים. ומפני מה דוקא פרה אדמה? כל-כך
נדירה היא, פרה אדמה. מפני מה לא צויתה התורה פרה
שנקל למצא כמותה, נאמר - פרה חומה, או שחורה, או
לבנה? לא! דוקא - פרה אדמה! ולא מקצתה ולא רבה, רק
- אדמה תמימה, צריך שתהא כלה כלה אדמה!

ולטעם מן הטעם הנפלא של סדר הסימנים שבבעלי
חיים שבתורה, הבה נדבר מעט בזה.

הנה אדם, אבד לו שטר כסף. ואין ישיב אבדתו?
בעבור, תמורת סימנים. יביא סימנים - ותושב לו. דרך
משל, לשטר שאבד לי - נקב, חור ישנו בצדו, שאכירנו על
פיו. אמנם, הסימן הזה, אין לו עם השטר ולא כלום. איננו
מעלה ואיננו מוריד. ואם היה השטר הזה, אותו שטר
ממש, בלא חור כלל - לא היה נגרע משלמותו דבר. היה

טוב באותה מדה. כלומר – באמת, אין כל קשר פנימי, בין
הסימן שנתתי לבין השטר. רק באפן מקרי נעזרתי בו,
לזהות על ידו, בעזרתו, את השטר שלי!

למין סימן שכזה, סימן מקרי ולא הכרחי, אנו קוראים
בשם **סימן חיצוני**. סימן שאינו שיה לעצם החפץ.

או דרך משל, בבית המרקחת, עומדות למאות צנצנות
של תרופות, ודבוק על גבן פתק, המורה על תכנון, לבל
יטעה הרוקח. הפתק הזה – אמרו אתם, ילדים – היש לו
איזו שיכות כל שהיא אל תכן הבקבוק? אם ישור או יאבד,
ויעמד הבקבוק בלא פתק כלל – היגרע דבר-מה מן
התרופה בעצמה? בודאי שלא. אף כאן אינו אלא סימן
סתמי, מקרי – סימן חיצוני, שאין לו דבר וחצי דבר עם תכן
הבקבוק, עם התרופה בעצמה.

ואכן, העולם מלא ב"סימנים" שכאלה: אור אדם ודגל
שחור, הריהם סימן לסכנה. דגל לבן – הדבר תלוי: בשעת
הקרב הוא סימן לכניעה, ועל חוף הים יסמן כי הים שקט.
וכך הרבה. אמנם, לא תמיד הסימנים חיצוניים הם. ישנו
סוג נוסף של סימנים. היום, ילדים, מפגישה אותנו התורה
בסימנים אחרים לגמרי – **בסימנים של תורה**. הבה

וּנְרָאָה.

בְּפִרְשֵׁת שְׁמִינִי, בְּחֶמֶשׁ וַיִּקְרָא, מוֹדִיעַ לָנוּ ד' אֶת רְשִׁימַת
בְּעֲלֵי הַחַיִּים הָרְאוּיִים בְּאֲכִילָה, הַכָּשָׁרִים וְהַטְהוּרִים -
בְּבִהְמָה, בְּעוֹף וּבַדְּגִים. וְהִנֵּה, בִּיחֹס לַדְּגִים כּוֹתֶבֶת הַתּוֹרָה:
"אֲשֶׁר-לוֹ סִנְפִּיר וְקִשְׁקֶשֶׁת בַּמִּים בַּיָּמִים וּבַנְּחָלִים אֲתֵם
תֹּאכְלוּ" (ויקרא יא, ט). אֵלּוּ הֵם הַדְּגִים הַכָּשָׁרִים לְמֶאֱכֹל? כֹּל
שֵׁשׁ לָהֶם שְׁנֵי סִמָּנִים אֵלֶּה - סִנְפִּיר וְקִשְׁקֶשֶׁת. סִנְפִּירִים
עַל גִּבָּם וּבִטְנָם וְקִשְׁקֶשִׁים בְּכָל גּוֹפָם. הֲלֹא מְכִירִים אֲתֵם.
וּמַעֲנִין מְאֹד, מְגַלִּים לָנוּ רַבּוּתֵינוּ בְּסוּד: דַּע לָךְ! "כֹּל שֵׁשׁ
לוֹ קִשְׁקֶשֶׁת - יֵשׁ לוֹ סִנְפִּיר!" וְאִם כֵּן, רְצוֹנְךָ בְּ"קִצּוֹר דֶּרֶךְ",
הֲרִי לָךְ סִמָּן - כֹּל דָּג שֵׁשׁ לוֹ קִשְׁקֶשִׁים, יֵשׁ לוֹ גַּם סִנְפִּירִים!
מֵאָה אַחַז כָּךְ! בְּדוּק הַדְּבָר!

כָּךְ הוּא? נוֹ, אִם כֵּן, הָאֵין לָכֶם יְלָדִים שְׁאֵלָה גְדוֹלָה?
שָׂאֵם אֲמָנָם כָּךְ, יֵשְׁנוּ כָּאֵן, כְּבִיכּוֹל, סִמָּן מִיָּתֶר! סוּף סוּף,
סִנְפִּיר לָמָּה לָנוּ? "תִּכְתֵּב הַתּוֹרָה קִשְׁקֶשֶׁת וְלֹא תִכְתֵּב
סִנְפִּיר!" שְׁהֵלָּא מִמִּילָא, דָּג שֵׁשׁ בּוֹ קִשְׁקֶשֶׁת, יֵשׁ בּוֹ גַּם
סִנְפִּיר!

שְׁאֵלָה טוֹבָה. הֵיכּוֹל מִי מְכֶם לְהַשִּׁיב? וּבְכֵן, אֵין דְּבָר,
רַבּוּתֵינוּ שֶׁשְׁאֵלוּ אֶת הַשְּׁאֵלָה, יֵשׁ לָהֶם גַּם תְּשׁוּבָה.

הַקְשִׁיבוּ: בְּשָׁל מָה הַזְכִּירָה הַתּוֹרָה שְׁנִיהֶם, גַּם קִשְׁקֶשֶׁת
וְגַם סִנְפִיר? אַף עַל פִּי שְׁקִשְׁקֶשֶׁת לְכַאוֹרָה הִיא סִימָן
מִסְפִּיק? מִשּׁוּם, שׁוֹמְעִים אַתֶּם יְלָדִים - "מִשּׁוּם יִגְדִּיל
תּוֹרָה וַיֹּאדִיר!"

הִבֵּה נִסְבִּיר. מָה כּוֹנֵנֶת שֶׁל רַבּוֹתֵינוּ: "יִגְדִּיל תּוֹרָה
וַיֹּאדִיר"? פָּשוּט מְאֹד - הִנֵּה, "יֵשׁ לוֹ חֶשֶׁק", לְרַבּוֹנוֹ שֶׁל
עוֹלָם, "לְהַגְדִּיל" אֶת הַתּוֹרָה. מַעֲנִין, וְאִיךְ מַגְדִּילִים אֶת
הַתּוֹרָה? אִיךְ מַגְדִּילִים דְּבָר, אִיךְ מְסַדְּרִים שְׂיִהֶיָה חֲשׁוֹב
בְּעֵינֵי הַבְּרִיּוֹת? הִנֵּה כֵן - מְסַדְּרִים מִמֶּנּוּ הַרְבֵּה! מַגְדִּילִים
אֶת כְּמוֹתוֹ. "אַלְפֵי זָהָב וְכֶסֶף" - זֶה מִשְׁהוּ! זֶה מְכַבֵּד! אֵךְ
הַתּוֹרָה יוֹתֵר מְכַבֶּדֶת, יוֹתֵר חֲשׁוּבָה: "טוֹב-לִי תוֹרַת-פִּיךָ
מֵאַלְפֵי זָהָב וְכֶסֶף!" הַתּוֹרָה טוֹבָה אֶפְלוּ מֵאַלְפֵי זָהָב וְכֶסֶף!
וּפֹה אֲצַלְנוּ - עוֹד יוֹתֵר! ד' רוֹצֵה לְפָאֵר וּלְהַגְדִּיל אֶת תּוֹרָתוֹ.
וְכִיצַד הוּא עוֹשֶׂה? - מוֹסִיף עוֹד מְלִים אַחֲדוֹת, עוֹד מְלָה
וְעוֹד מְלָה, "לְהַגְדִּיל תּוֹרָה" - וְעַל יְדֵי כֵן, נַעֲשִׂיתַּ הַתּוֹרָה
חֲשׁוּבָה! אַז נִכּוֹן, כְּבִיכּוֹל סִנְפִיר מִיֵּתֵר, וְלָמָּה כְּתִבָּה אוֹתוֹ
הַתּוֹרָה? - לְהַגְדִּיל וּלְהַאדִיר אֶת שְׁמָה, "מִשּׁוּם יִגְדִּיל תּוֹרָה
וַיֹּאדִיר".

אָמְרוּ נָא יְלָדִים, מִי מְסַפִּים עִם הַפְּרוֹשׁ הַזֶּה? הָאֶפְשָׁר

לסבל פרוש משנה, אפלו קצת מוזר, שכזה? וכי צריך ד'
ל"קונצים" שכאלה, על-מנת לעשות את תורתו חשובה
בעינינו? ולא עוד, הלא כבר למדנו, כי התורה חוסכת
מאד מאד במלים, מקצרת בלשונה, כותבת רק מה שנחוץ
והכרחי. אם כן, בודאי לא זו כונת חכמים, כלל וכלל לא
כפי שהבנו אנחנו! אם כן, מהי אפוא התשובה?

אלא עתה אנו שבים אל הסימנים שפתחנו בהם.
זוכרים? - נקב בשטר, פתקא על גבי הצנצנת, סימנים
שאינם מעלים ואינם מורידים, סתם סימנים! עתה הקשיבו
היטב, ילדים: אלו היו הקשקשת והסנפיר סימנים כאלה,
סימנים חיצוניים לבדם, הייתם צודקים. אמנם היתה
התשובה תמוהה. אבל באמת, כל הסימנים הללו, סימני
הטהרה שבבעלי החיים, סימנים שמוסרת לנו התורה -
כלל וכלל אינם סימנים חיצוניים! אינם סימנים סתם. ובכן,
אלו מין סימנים הם?

אלא הבה נמשל משל.

הנה, לפעמים אדם מתעצב אל לבו. בודאי ראיתם פעם
אדם עצב, חבר, ואולי אפלו - אתם בעצמכם! ... אמרו נא,
ילדים, האפשר להכיר אימתי אדם עצב ומתי הוא שמח?

בִּוּדָאִי. כְּשֶׁעִינִי עֲצוּבוֹת, כְּשֶׁפִּי מַעֲקָם, כְּשֶׁקוֹלִי רוֹעַד וְנִמּוֹךְ
- הָרִי הוּא עֲצוּב. וּבִהֲפֹה: כְּשֶׁעִינִי נּוֹצְצוֹת, שׁוֹחֲקוֹת, כְּשֶׁפִּי
מַחִיךְ, כְּשֶׁקוֹלִי בּוֹטֵחַ - סִימֵן הוּא, שֶׁהוּא שִׁמְחָ! סִימֵן!
הַפְּנִים - מְגִלּוֹת מֵהוּ שֶׁמִּתְרַחֵשׁ בַּפְּנִים. הַפְּנִים, הֵן סִימֵן -
לַפְּנִים! מָה שֶׁהֵלֵב חֵשׁ, מָה שֶׁעוֹבֵר בְּמִחוּ שֶׁל אָדָם - הוּא
נִשְׁקָף בְּעֵינִים, בִּפֶּה, בְּאֵף, בְּמִצַּח, בְּכֵל הַגּוּף כָּלֹ!

הִנֵּה עֲתָה מִתְבַּהֲרִים הַדְּבָרִים. כֹּה סֵדֵר בּוֹרֵא עוֹלָם אֵת
בְּרִיאָתוֹ הַנִּפְלְאָה, שֶׁכֵּל תִּכְוֶנָה פְּנִימִית בְּתוֹךְ בַּעַל הַחַיִּים,
תִּתְגַּלֶּה בְּאַבְרִיּוֹ הַחִיצוֹנִי: בְּצַבֵּעַ הָעוֹר, בְּצַבֵּעַ הַשָּׁעַר,
בְּצוּרַת הַפְּרֹסָה, בְּהַעֲלֹאת הַגֶּרֶה, בְּסִנְפִיר, בְּקִשְׁקֶשֶׁת! אִם
ד' בָּרָא סִנְפִיר - אֵיךְ יִתְכַּן שִׁיְהִי מִיֵּתֵר? אִם הִיָּה סִימֵן
חִיצוֹנִי בְּלִבָּד - הִיָּה מִיֵּתֵר, נִכּוֹן. אֵךְ הוּא אֵינֶנּוּ סִימֵן חִיצוֹנִי.
מִבְּנִים אַתֶּם, יְלָדִים - זֹהִי, זֹהִי מִמֶּשׁ תְּשׁוּבָתָם שֶׁל
חֲכָמִים בְּגִמְרָא! לָמָּה הַזְכִּירָה הַתּוֹרָה "סִנְפִיר", אֵף עַל פִּי
שֶׁלְכָאוֹרָה, בְּאֶפֶן טְכֵנִי, הוּא מִיֵּתֵר? - "מִשׁוֹם יִגְדִּיל תּוֹרָה
וַיֹּאדִיר!" לֹא הַגְדֵּלָה כְּמוֹתִית, בְּכְמוֹת, יֵשׁ כָּאֵן בִּיחּוּד, אֲלֹא
הַגְדֵּלָה אֲכוּתִית, פְּנִימִית! בָּא הַסִּנְפִיר, וּמִגְדִּיל טְהָרֶתָה שֶׁל
הַתּוֹרָה! וּמִגְדִּיל קִדְשָׁתָה שֶׁל הַתּוֹרָה!

עַל שׁוֹם כֹּה, יִפֹּה כְּתִבָּה הַתּוֹרָה עוֹד סִימֵן טְהָרָה, וְעוֹד

סימן פְּשׁוּת. להודיע היאך הפְּשׁוּת וְהַטְהָרָה הפְּנִימִיִּים,
הם מתְפַּשְׁטִים מִבְּפָנִים החוּצָה, וּמִתְגַּלִּים בְּכָל פְּרָטִי
הַאֲבָרִים שֶׁל בְּעָלֵי הַחַיִּים - עַד הַקְּרָנִים, עַד הַפְּרָסוֹת, עַד
קִצּוֹת הַצְּפָרָנִים, עַד צֶבַע הַשַּׁעַר, עַד – צֶבַע הָעוֹר!

וְכֵן שָׁבְנוּ לְפָרִשְׁתָּנוּ, פָּרִשֶׁת פָּרָה אֲדָמָה. "וַיִּקְחוּ
אֵלֶיהָ פָּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה" - דּוֹקָא אֲדָמָה! לֹא לְבָנָה, לֹא
חוּמָה, לֹא שְׁחוּרָה, רַק כָּלָה אֲדָמָה תְּמִימָה! אֲכֹן, אֶת הַסּוּד
הַזֶּה, אֵיךְ הַסְּגִלָּה לְטֹהַר טִמְאִים, מִתְגַּלָּה דּוֹקָא בְּ"פָרָה
אֲדָמָה תְּמִימָה", אֶת הַסּוּד הַזֶּה - רַק "בּוֹרָא עוֹלָם יוֹדֵעַ!"
אֶת הַפֶּלֶא, אֶת הַ"קְּוִנָּץ" הַזֶּה שֶׁל "סִימָנִים בְּבִעְלֵי חַיִּים".
זֶהוּ מָה שֶׁחִפְצָנוּ לְטַעַם מִמֶּנּוּ הַפֶּעַם, יְלָדִים. וְאֶפְלוּ
הָאֲרָכָנוּ מַעֲט. מִפְּנֵי שֶׁהַדְּבָרִים עִמְקִים וְאֲרָכִים, אֵין דְּבָר.
אֲשֶׁרִינוּ, מָה טוֹב חֲלָקְנוּ, מָה נְעִים גּוֹרְלָנוּ, מָה יָפָה יִרְשָׁתָנוּ
– הֲתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה! לֹא כֵן?

שִׁבְתָּ שְׁלוֹם!

בִּלְקָה

בלעם הרשע

שלום, ילדים חביבים,

הפעם זמן לנו ד' פגישה עם אדם מענין מאד - בלעם הרשע. רשע זה, הוא אדם גדול, גדול מאד! מפרסם שמו בכל העולם כּלו. מגיעות אליו משלחות נכבדות לבקש עזרתו ועצתו. גוי חשוב מאד, בלעם זה, ולא עוד- גם נביא הוא, בלעם, גדול בנבואה. כל כך גדול, כמו מי? מגלים רבותינו - גדול כמשה רבינו! ממש לא יאמן, אך כך הוא. אדם גדול, בלעם. גאון, נביא גדול. והנביא הזה, בלעם, הוא רואה מסוף העולם ועד סופו. הוא רואה בבהירות מה יהיה באחרית הימים. הוא מכשר לספר ולנבא לעולם כּלו, מה יקרה עם עם ישראל, עם ד', באחרית הימים, בזמן הגאולה. האין זה מדהים? אבל כך הוא: "מה-טבו אהליך

יעקב משכנתיה ישראל". מי אמרם? נביא גוי, רשע זה, בלעם.

אכן, בלעם הוא ענק, חשוב וגדול, גאון! כן, גאון! תשאלו: גאון במה? מהי גאונותו של בלעם? הנה בני האדם, האחד גאון בשכלו להמציא המצאות חשובות לטובת האנושות. השני גאון וחרף לבנות בניני פאר לרוחת הבריות. שלישי מכשר להנהיג עמים, להוביל מלחמות, לנצח. ובלעם, במה הוא גאון? מהי גאונותו? התדעו, ילדים? היוכל מי מכם לנחש? ובכן - **בלעם גאון ברשעות!!**

זוכרים, למדנו בשבת שקדמה, בפרשת חקת, כי דרך עיניו, אם נתבונן "בתוך עיניו" של אדם, נוכל לראות מה מתרחש, מה קורה בלבו פנימה, מה הוא חש, מה הן מחשבותיו. הנה פלוני, אדם טוב הוא, מחשבותיו טובות, לבו רחום, מלא אהבה לכל. מה אומרות הבריות: אדם זה בעל עין טובה הוא.

ומיהו זה, בעל "עין טובה" מכלם, בכל העולם כלו? מיהו זה, שלבו מלא חמלה ורחמים, אהבה ומסירות נפש, לכל הבריות כלן, לכל המציאות? הזוכרים אתם? בודאי –

הלא זהו אברהם אבינו! אבינו הראשון. אברהם, כלו
חסד, כלו מלא אהבה עצומה. אברהם אבינו גאון בחסד,
גאון באמונה, גאון באהבת הבריות, גאון בטוב! וזה,
בלעם הרשע - ההפך מזה!

הנה, אנו פוגשים היום באדם גדול, חכם ונביא, גאון
בגאונים, במה? – ברשעות! גאון להרע, "ממחה"
ברשעות, בלעם הרשע.

אומרים רבותינו בפרקי אבות: "כל שיש לו מדות אלו,
הוא מתלמידיו של אברהם אבינו - עין טובה! ... וכל שיש
לו מדות אלו הוא מתלמידיו של בלעם הרשע - עין
רעה!"... דבר והפכו. הבה ונראה.

השם-יתברך, טוב ומטיב לכל ורחמיו על כל מעשיו. כל
הבריאה מלאה טוב ד', מלאה חסד ד'. ד' אוהב את
בריותיו והעולם, בדרך כלל, כלו טוב, אך טוב וטוב, המון
המונים של טוב, שפע של טוב, בכלכלה, בתרבות, ברוח
ובחומר. אמנם, בעולמנו זה, לעת עתה, ישנו גם צד פחות
נעים. בודאי, העולם אינו הפקר. ואף על פי כן, ברא ד' את
העולם כה, שגם רשעים ישנם בו, שגם הם חלק של
העולם, בינתיים. לא נעים הדבר? צדקתם, ילדים. אבל

הוא קלים. אבל בכלל? – ברוך השם, יש דין ויש דין. ד'
מנהיג את עולמו בצדק ובמשפט.

ואמנם, מבטיחים לנו רבותינו: הרע הזה, הצד הלא
נעים במציאות, הוא מעוט שבמעוט. באמת ילדים, מעט
שבמעט. הבה נאמר, כעין טפה מרה אחת קטנה בים,
באוקינוס של מתיקות אינסופית, רק חסד-אל כל היום!
ובכן, העולם הוא עולם של חסד, רב רבו, ומעוטו - זה
כאשר מצליחים הרשעים, עזי הפנים שבמציאות, להכעיס
את ד' הטוב. אז - "אל זעם בכל-יום!" מין ציור כזה,
כביכול, אז ד' כועס קצת בכל יום. וכמה הוא "קצת" זה?
אומרים רבותינו: רגע! "כי רגע באפו". וכמה הוא, "רגע"
זה? כלום! טפה! הרף עין! הופ - וכבר איננו כועס עוד!
וכבר שב להיות, כביכול, רגוע, ושמח בעולמו.

התדעו, ילדים, רבוננו של עולם "עסוק מאד". יש לו
לרבוננו של עולם "סדר יום עמוס לעיפה", עמוס מאד מאד.
וכלו כלו עוסק בשאלה: כיצד ובמה להטיב עם עולמו ועם
בריותיו אשר ברא! ובתוך סדר היום העמוס והנהדר הזה
- יש גם רגע זעיר של זעם, של הטפת מוסר, של חסר
שביעות רצון מצד רבוננו של עולם, ביחס לבריותיו. מין

רגע, טפה מרה כזו, שבה הרע הוא, כביכול - "בעל הבית".

למשל בבית-הספר, מכירים אתם, ליד חדר המנהל תלויה קפסה ועליה רשום: "תלונות". כל מי שיש לו איזו תלונה, טענה או בקשה, יכל לרשמה על גבי פתק ולשלשלה בקפסה זו. המנהל יקרא בעיניו ובאהדה, יחשב טוב בלבו ואחר יעשה לתקון הדבר. בשעה זו, שבה עסוק המנהל בתלונות ובטענות - זו השעה המתאימה לטען ולהתלונן. אז ראשו "פתוח" יותר, מקשיב יותר, מבין יותר את כל הטענות והתלונות.

ואם, דרך משל, נמצא תלמיד אחד שבלבו אינו טוב עליו, שהוא רוצה להרע לחברו, להלשין עליו, לדבר בגנותו, חלילה, בודאי הזמן המתאים ביותר לכך, הוא "שעת התלונות", השעה שבה יושב המנהל ודן ועוסק בתלונות ובטענות התלמידים. האין זאת?

הנה הקדוש ברוך הוא, כל היום כלו עסוק בטובתו ושלומו של העולם, עסוק בבנינו, מלמד תורה וזן את העולם כלו, כאב אוהב. וישנו רגע אחד, טפה, לא כלום, שהוא מיחד, שומר אותו "לכעס" על בריותיו, ליסורם, לתת

להם מוסר, להוכיחם, "להתלונן עליהם". נכון, אז הוא
"קצת כועס".

נו, כל מי שיש לו איזה חשק, איזה יצר הרע, לצער את
העולם, לצער את ישראל - הלא זהו הרגע המתאים לדפק
על דלתו של הקדוש ברוך הוא, ולומר: "הממ... סליחה ד',
בבקשה, הזוהי 'שעת התלונות'? ... הממ, מה טוב. ובכן
באתי בזמן! הנה עמי כמה טענות קשות על עם ישראל,
אינם בסדר, חוטאים הם! אני שונא אותם! הממ... ובכן,
במקרה, הריני מכשך מאד... - לקלל! סליחה ד', האפשר
לקלל את ישראל?!"...

רואים אתם ילדים, זהו בלעם! הרואים אתם את הנביא
הגדול, החכם, הגאון הזה? כמה כשרונו האדיר? כמה
גאונותו העצומה? למצא ולתפס ולכון אל ה"רגע" הפעוט
הזה - שבו הקדוש ברוך הוא כועס! וכי מיהו שיוכל לתפס
את הרגע הזעיר הזה? איש בעולם לא! אין ברירה בעולם
המסגלת לכון לאותה שעה, חוץ מאחד! - **בלעם הרשע!**
הוא, הגאון הזה, הגאון ברשעות, בעין רעה, בטמאה -
הוא מכשך, הוא לבדו יודע לכון את עינו הרעה לשעה זו,
שבה הקדוש ברוך הוא כועס! כמה מזעזע, איזה רשע

עולמי! גאון - להרע!

אבל איננו נבהלים, ילדים. מפני שאנו זוכרים, שגם
רשע זה, הוא שליח ביד ד' לברך את ישראל! פלא
פלאים. הפה הטמא הזה, שכה התאוה, שחפץ כל כך
לקלל - הוא יברך!! על כרחו יברך, ילדים! ויברך את
הברכות הנפלאות ביותר. הוא יספר, מה יעשה ד'
לישראל באחרית הימים. ממנו תצא ההבטחה והבשורה
הגדולה לכל העולם כולו: "אוי מי יחיה משמו אל!" - מי יעז
להשליך כסותו בין הלבאי ללביאתו, שעה שנזקקין, שעה
שמתגעגעים ושבים זה לזו. מי יעז להפריע, להתערב -
בשעה שהקדוש ברוך הוא מקים בעולם מחדש את
מלכות ישראל? ומתי כל זה מתקיים, ילדים? - היום!!
בימים אלה ממש!

ובכל זאת נפגשנו הפעם, בפרשת בלעם הרשע,
בפרשת בלק.
שבת שלום!

פינחס

סִינְגוֹרִיאַ עַל עַם יִשְׂרָאֵל. בְּאוֹר הַקְּנָאוֹת לְשֵׁם שְׁמַיִם

שְׁלוֹם, יְלָדִים חֲבִיבִים,

הַיּוֹם הַיּא פֶּרֶשְׁתוֹ שֶׁל פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן!
בְּסוֹף פֶּרֶשְׁתֵּנוֹ הַקּוֹדֶמֶת, עָשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּבַר רַע מְאֹד
בְּעֵינֵי ד'. כְּשֶׁנִּגְדַּל יְלָדִים, נִבִּין יוֹתֵר אֶת גְּדֹל הָרַע שֶׁעָשׂוּ.
בְּלָעַם הָרָשָׁע – זֹכְרִים מֵהַשְׁבֵּת שְׁחִלְפָה? – כָּל-כֹּף רָשָׁע
הוּא, עַד שֶׁלֹּא יָכֹל הָיָה לִרְאוֹת בְּטוֹבָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. כָּל-כֹּף
הַתְּאֻהוּ, הַשְׁתוֹקֵק לְהַכְשִׁילָם. וְהֵלֵא כָּבֵד יָצָא יְדֵי חוֹבָה!
הֵלֵא כָּבֵד הַשְּׁלִימִים מָה שֶׁנִּתְבַּקֵּשׁ עַל יְדֵי בָּלָק בֶּן צְפּוֹר.
בְּבִקְשָׁה - יָקוּם וְיִלָּךְ לוֹ!

אָבֵל לֹא, כָּל-כֶּךָ רָשָׁע הָיָה בִּלְעָם, שְׁלֹא יָכֹל הָיָה
לְהִתְאַפֵּק. אַז קָרָא לְבָלֵק וְלַחֹשׁ עַל אֲזָנוֹ: תִּדְעֵה, אֲדוֹנִי
הַמֶּלֶךְ, אֱלֹהֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אֱלֹהֵיהֶם שֶׁל אֵלֶּה - שׁוֹנֵא
עֲבוּדָה זָרָה, שׁוֹנֵא מְאֹד מְאֹד, כְּשֶׁמִּתְנַהֲגִים שְׁלֹא בְקִדְשָׁה
וּבִטְהָרָה.

הִנֵּה, אָבָא וְאִמָּא מְקַיִּמִים מִצְוָה גְּדוּלָּה, כַּאֲשֶׁר הֵם
מְבִיאִים יְלָדִים לְעוֹלָם. אָבֵל צִוְּתָה אוֹתָנוּ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה,
שֶׁנִּבְיֵא יְלָדִים לְעוֹלָם אֵךְ וְרַק בְּקִדְשָׁה וּבִטְהָרָה! אִישׁ וְאִשָּׁה
מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁהֵם זָרִים זֶה לָזֶה, שְׂאִינָם נִשְׂוֵאִים זֶה לָזֶה, עַל יְדֵי
חֲפָה וְקִדּוּשִׁין - אָסוּר לָהֶם לְהִבְיֵא יְלָדִים לְעוֹלָם! אָסוּר
לָהֶם!

וְעַתָּה נֹאמֶר, דֶּרֶךְ מָשָׁל - אִישׁ יְהוּדִי וְאִשָּׁה גּוֹיָה, נִכְרִיָּה -
מִתֵּר לָהֶם לְהוֹלִיד בְּיַחַד? מִתֵּר לָהֶם לְהִבְיֵא יְלָדִים לְעוֹלָם?
מִתֵּר לָהֶם "לְהַנָּשֵׂא" כָּלֵל, זֶה לָזֶה? חֲלִילָה וְחֹס! ד' יִשְׁמְרֵנוּ!
אִין ד' אוֹהֵב אֶת הָרָאשׁוֹן, אָבֵל הוּא שׁוֹנֵא מְאֹד מְאֹד אֶת זֶה
הָאֲחֵרוֹן! אִישׁ יִשְׂרָאֵל, שְׂיַחֲפֹץ לְהוֹלִיד יֶלֶד מֵאִשָּׁה גּוֹיָה,
נִכְרִיָּה - מוֹת יוֹמֵת! כֶּךָ צוּה ד'. יֵשׁ לְהִמִּיתוֹ תַּכְףּ וּמִיד! בְּלֹא
לְהִמָּתִין, בְּלֹא לְחִכּוֹת כָּלֵל! בְּשַׁעַת מַעֲשָׂה!

וְהִנֵּה מְסַפֶּרֶת הַתּוֹרָה דֹּבֵר נֹרָא. כִּיּוֹן שֶׁנִּכְשְׁלוּ יִשְׂרָאֵל

בְּדָבָר הָרַע הַזֶּה, רָצָה אִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל וּשְׁמוֹ זִמְרִי, שְׁתַּלֵּד לוֹ
אִשָּׁה מְדִינִית וּשְׁמָהּ כְּזָבִי, בֵּת מֶלֶךְ מִדִּין - יֵלֵד!
הַשְׁמַעְתֶּם?! יָדַע בָּלָעַם הָרָשָׁע, כִּי אִם יַעֲשׂוּ יִשְׂרָאֵל כֵּן,
יַעֲנִישׁ אוֹתָם ד', יִכְעַס וַיַּעֲנִישׁ אוֹתָם קְשׁוֹת. הוּא, כִּמָּה יִשְׁמַח
אֲזֹ אוֹתוֹ רָשָׁע, הוּא וְחֻבְרִיו. וְאָכֵן, כֵּן הָיָה.

וּבִכֵּן, מָה צָרִיךְ הָיָה לַעֲשׂוֹת בְּזִמְרִי? מָה צָוָה ד'? הָאִין
זֹאת - לַהֲמִיתוֹ! אֵךְ מִיֵּהוּ שְׁיַעֲז לָקוּם וּלְהַמִּית אָדָם
מִיִּשְׂרָאֵל? לַהֲמִית אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל – אִין זֶה פָּשׁוּט כָּלֵל, דְּבָר
נוֹרָא! וְעוֹד אָדָם חָשׁוּב וּמְכַבֵּד כָּל-כָּךְ: נָשִׂיא לְשִׁבְט שְׁמַעוֹן.
אֶפְלוּ מֹשֶׁה רַבֵּינוּ חָלְשָׁה, נִתְּבַלְבְּלָה דַּעְתּוֹ, וְלֹא יָדַע מָה
לַעֲשׂוֹת. וְגַעַו כָּל הָעָם בְּבִכְיָה.

הִבֵּה יִלְדִים, נִנְסָה לְתַאֵר לַעֲצֻמְנוּ, מָה הִתְרַחַשׁ אוֹתָהּ
שָׁעָה בְּמַחֲנֶה יִשְׂרָאֵל. אִישׁ יִשְׂרָאֵל מַחֲלִיל אֶת שֵׁם ד' עִם
גּוֹיָה, נִכְרִיָּה. כָּל הָעָם בּוֹכִים מַצְעֵר וְחוֹסֵר אוֹנִים. מֹשֶׁה
רַבֵּינוּ מִתְמַהֲמָה - מָה יִהְיֶה?? אִיךְ אֶפְשָׁר לְסַבֵּל חֶרֶף
שְׁכָזָאת, חֲלוּל הַשֵּׁם נוֹרָא שְׁכָזָה! לֹא. אִי אֶפְשָׁר לְסַבֵּל!...

אֲזֹ קָם פִּינְחָס הַכֹּהֵן! בְּגִבּוֹרָה אֲדִירָה, קָדוֹשׁ וְטָהוֹר,
אֲמִיץ וְגִבּוֹר חֵיל. מְבִינִים אֶתָּם יִלְדִים, הַקְּדֻשָּׁה, הִיא
שְׁמִלָּאָה אֶת כָּל יִשׁוּתוֹ, אֶת כָּל גּוּפוֹ, כֹּחַ אֲדִיר. קָם פִּינְחָס

בן אלעזר הכהן, ויקח רמח בידו, ויבוא אחרי האנשים
הרעים האלה, וידקרום למות לעיני כל ישראל! ובו ברגע
נעצרה המגפה!

עכשו תשאלו, ילדים, בצדק: מי נתן רשות לפינחס
הכהן להמית אדם מישראל? וכי כל הרוצה בכך, יקום
ויעשה מעשה? חס ושלום! ומי נתן רשות ביד פינחס
הכהן?

מיהו שנתן בידו רשות, שואלים אתם? - ד', ד' נתן
בידו רשות! מנין לנו? מן התורה! התורה מודיעה כך
בפרוש: "פינחס בן-אלעזר בן-אהרן הכהן השיב את-חמתי
מעל בני-ישראל!" בזכות מעשהו שוב איני כועס עליכם,
בני! יפה עשה פינחס, שקנא את קנאתי, שנקם את
נקמתי. שמח אני שקנא במקומי ונקם במקומי. שמח אני
שכעס את כעסי. פינחס הוא שליח שלי, הוא עשה מה
שחפצתי אני לעשות! בדיוק בדיוק את זה עשה פינחס
הכהן!

לא, לא כל אחד ראוי לעשות מה שעשה פינחס. בשום
אופן לא! ומי ראוי? מי שיודע, מי שיוצא, מי שקם מתוך
העדה! "וירא פינחס... ויקם מתוך העדה". מהו "מתוך

הַעֲדָה" ? "עֲדָה" הִיא סִנְהֶדְרִין, "עֲדָה" הִיא תוֹרָה, תוֹרַת
יִשְׂרָאֵל, נִשְׁמַת יִשְׂרָאֵל. רַק מִי שֶׁקָּם מִתּוֹךְ הָעֲדָה, מִי שֶׁבָּא
מִכַּחַת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה - לוֹ מִתֵּר לִקְנֹא לַד', לִכְעֹס אֶת
כָּעֶסוֹ, לְהַשִּׁיב אֶת חֲמָתוֹ שֶׁל הַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ.

אָבֵל רָגַע! סוֹף-סוֹף, מָה פְּרוּשׁ "מִתּוֹךְ תּוֹרָה"? בְּשֵׁם
הַתּוֹרָה? וְהֵלֵא כָּבֹד רָאִינוּ פְּעָמִים רַבּוֹת, לְצַעַר הַלֵּב,
שֶׁאֶפְשָׁר בְּשֵׁם הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, חֲלִילָה, לוֹמַר דְּבָרִים
שֶׁמִּצְעָרִים מְאֹד מְאֹד אֶת יִשְׂרָאֵל. שֶׁמִּצְעָרִים מְאֹד מְאֹד,
דֶּרֶךְ מָשָׁל, יְהוּדִים שֶׁהֵם רְחוּקִים מִתּוֹרָה וּמִצְוֹת - אֵף עַל
פִּי שֶׁלֹּא עָשׂוּ כָל דְּבָר רַע, וְהֵם בְּעֲלֵי יָד טוֹב – זֹאת, רַק
מִפְּנֵי שֶׁלֹּא זָכוּ לְלַמֵּד וּלְהַפִּיר וּלְקַיֵּם עֲדִין, אֶת תּוֹרַתְנוּ
הַקְּדוּשָׁה.

בְּסוֹף פְּרִשְׁתְּנוּ הַקּוּדְמָת, פְּרִשְׁתַּת בָּלֵק, לְמִדְּנוּ מִיָּהוּ
שֶׁרִשְׁאֵי לִקְנֹא לַד' – רַק אָדָם כָּזֶה, שֶׁהוּא בָּא מִתּוֹךְ הָעֲדָה,
מִכַּחַת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. הַיּוֹם יְלָדִים יְקָרִים, הַיּוֹם נְבִין מַעֲט,
מָה פְּרוּשׁ הַדְּבָר: "לִקְנֹא מִתּוֹךְ תּוֹרָה". מָה פְּרוּשׁ: "מִתּוֹךְ
הָעֲדָה". ד' בְּעֶצְמוֹ לְמִדְּנוּ! הַקְּשִׁיבוּ: "פִּינֶחָס בֶּן-אֶלְעָזָר
בֶּן-אֶהֱרֹן הִכֹּהֵן הִשִּׁיב אֶת-חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ
אֶת-קִנְאָתִי בְּתוֹכָם!" בְּתוֹכָם!!

שומעים אתם ילדים - "בתוכם" להודיענו, ללמדנו -
שרק מי שהוא בתוכם - הוא יכל לקנא את קנאתי! רק מי
שהוא אוהב את ישראל, שהוא שרוי, נמצא בתוכם ממש.
רק מי שהוא מצטער בצרתם ושמח בשמחתם בכל לבו.
רק מי שהוא מוכן למסור את נפשו עליהם בכל רגע ורגע -
הוא הקנאי לאמתו.

מפני שד' אוהב את בניו! אוהב את ישראל אהבת
עולם, אהבה עמקה ואדירה, הרבה יותר מאבא ואמא. מי
שאוהב את ישראל, את כל ישראל וכל אדם מישראל,
אהבה רבה ואמתית כזו, כאהבת ד' אותנו, לאדם אשר
כזה ד' מרשה, ואפלו מצוה - להמית נפש מישראל,
חלילה, אם באמת מכרח הדבר מאד מאד.

ומיהו זה האדם מישראל, שכל ישראל הם חתומים
ממש על לוח לבו, שהוא אוהב שלום ורודף שלום, אוהב
את הבריות ומוסר נפשו עליהם בכל יום - מיהו? אמרו
אתם ילדים! צדקתם - הלא זהו אהרן הכהן, הנושא על
לוח לבו את שמות בני ישראל על אבני החשן, שיתים
עשרה אבנים כנגד שנים עשר שבטי ישראל! הלא זהו
פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן.

זָהוּ הַלְמוּד הָעֶצוּם, הַכָּפוּל שֶׁלְמִדְנוּ פִּינָחָס הַכֹּהֵן,
 שֶׁלְמִדְנוּ ד' בְּפֶרֶשְׁתָּנוּ: לִהְיוֹת מְכֻשָּׁר לְקִנְיָא לַד', צָרִיךְ לִהְיוֹת
 מְלֵא מְלֵא בְּאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל אֲמִתִּית. וְגַם אֵז, מִתֵּר לַדִּבֵּר,
 לְגִנוֹת, לְמִצַּא חֶסֶד - בְּאָדָם אֶחָד, אִישׁ פְּלוֹנִי, זֶה אוֹ אֲחֵר,
 אֲבָל לְעוֹלָם לְעוֹלָם לֹא - בְּעַם יִשְׂרָאֵל כָּלוּ! מִפְּנֵי שְׁעַם
 יִשְׂרָאֵל אֵין בּוֹ מוֹם! עַם יִשְׂרָאֵל כָּלוּ - הוּא קְדוֹשׁ וְטָהוֹר.
 מִי יֵתֵן, יְלָדִים יְקָרִים, וְיִהְיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לָנוּ לְזִכְרוֹן
 יוֹם יוֹם, כֹּל יְמֵי חַיֵּינוּ.

שְׁבֶת שְׁלוֹם!

*

הַעֲרָה לַהוֹרִים:

לְפִי כוּחַם שֶׁל הַשּׁוֹמְעִים הַצְעִירִים, נִיתַן לַהֲרַחֵב מַעַט בַּעֲנִין
 סִגְוִרִיא עַל עַם יִשְׂרָאֵל וְהַ'שִּׁיעוּרִים' שֶׁנִּתְּן ד' לַנְּבִיאִים וְלַאֲבוֹת (נִיתַן
 לְמִצָּאם בְּשִׁיחוֹת רַבִּינוּ לַפֶּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ).

*

מִטּוֹת - מִסְעִי

סִיּוּם מִסְכָּת". ד' עֲמָנוּ בְּכָל הַמַּצָּבִים"

שְׁלוֹם, יְלָדִים חֲבִיבִים,

עֲדִין אָנוּ "הוֹלְכִים", עֲדִין אָנוּ "בְּדֶרֶךְ", כָּל מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל.
בְּרוּךְ הַשֵּׁם, כָּל הַתְּסַבּוּכוֹת הַבִּלְתִּי נְעִימוֹת מֵאֲחֻרֵינוּ -
הַגַּעְנוּ לְקֶצֶה הַמַּדְבָּר וְהִנֵּנוּ עוֹמְדִים בְּשַׁעְרֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.
סוֹף סוֹף, מִטְרַת "הַדֶּרֶךְ", הִיא לְהַגִּיעַ לְסִיּוּמָה! לֹא כֵן? אֵין
אָדָם הוֹלֵךְ עַל-מִנַּת לְלַכֵּת. כָּל הַלִּיכָה הִיא עַל מִנַּת לְהַגִּיעַ
אֶל סוּפָה! יֵצְאוּ מִמִּצְרַיִם, עַל-מִנַּת לְהַגִּיעַ לִירוּשָׁלַיִם.
וְהַיּוֹם הַגַּעְנוּ, בְּרוּךְ הַשֵּׁם. אוֹ לִיָּתֵר דִּיּוּק - כְּמַעַט הַגַּעְנוּ.

ואמנם, הארץ איננה ריקה. בארץ יושבים שבעה עממים, שבע אמות נכריות. ומה עושים? הלא הבטיח ד' את הארץ הזאת לאבותינו ולנו! ארץ ישראל, הלא היא שיכת לעם ישראל, ועם ישראל - שיה ארץ ישראל. הלא כך סדר וקבע ד' יתברך! וגם לאחר שירדנו למצרים על כרחנו, בשבעים נפש, הבטיחנו ד', כי אף יעברו שלשה דורות - ודור רביעי נשובה הביתה! הנה, עתה הגיעה העת ואנו שבים, בעזרת השם, כלנו כלנו.

ובכן מה עושים? כיצד נכנסים? על כך נלמד בפעם אחרת. אבל בודאי – נכנס! ובינתיים יצאנו ברוח גדול מכל הכשלונות, מן ה"טיול" במדבר האים והנורא. שוב איננו יראים מחיי העולם הזה, מן ההאחזות בארץ. מרים ואהרן נאספו, מתו, יבשה הבאר הנסית, נסתלקו ענני הכבוד, שוב איננו תלויים בהשגחה נסית של אבא, אבינו שבשמים, יש בכחנו להאחז בארץ, לעבדה ולשמרה בזעת אפנו, וגם להלחם עליה ולכבושה. הננו מכשרים, הננו מוכנים כבר, לנהל חיי ממלכה, ממלכת כהנים וגוי קדוש – פה, בארץ, בלא חשש ובלא רגז, רק בשמחה של מצוה. הרי זה בעצמו דבר עצום, נהדר! נרפאנו ממחלת

המרגלים שמאסו ארץ חמדתנו!

היום אנו נפגשים ברביעית בדבר-מה משמח: "סיום מסכת". ולא סתם סיום מסכת, מסכת קשה עד מאד! השבוע, ברוך השם, סימנו את חמש במדבר, והננו בסופה של דרך. אין זה דבר פשוט. יצאנו ממצרים, כל מחנה ישראל, בדרכנו לירושלים, זוכרים? והדרך, שיכולה הייתה להיות נעימה וקלה, נתארכה להיות דרך ארכה ומיגעת, רבת סכנות וסבוכים קשים ובלתי נעימים.

הנה, אם תהא בידינו הבחירה, במי מן השנים נבחר - בדבר שהוא נעים וקל ובא במהרה, וכבר היה ואיננו? או שמא בדבר שהוא בא בקשי, ביסורים, ולפרקים גם יש עמו צער ואפלו כאב, וכשהגענו לסופו - לפתע כמה מאשרים הננו?...

מה תאמרו, ומה דעתכם, ילדים? מהו שיותר נעים ונפלא - הללדת ילד משלנו, ואפלו הוא פרוך ביסורים ומכאוב - או שמא להיות מאמצים ילד זר, ואפלו יהיה יקר ואהוב מאד, כילדנו ממש? ומהו שערב יותר לחכנו, טעים ומתוק יותר, אמרו אתם - החלה של שבת שתאפה אמא לקבוע שבת במו ידיה - או שמא חלה, תהא גדולה

ומתוקה, שתקנה אמא במכלת!

כמה מתוק הוא קב אחד, מועט שבמועט – **שלנו**;
מתשעה קבין, רב מתיקות, שאינה שלנו. הנה, מה שאדם
מתיגע בו ומצטער עליו, מה שאנו מתאמצים ומזיעים בו
הרבה - הוא יקר לאין ערך, הוא נעשה חשוב כל-כך, הוא
לפתע מאד מאד - **שלנו**. כי "לפי הצער – השכר".

זהו הרוח העצום שהרוחנו, עם ישראל, על-ידי
שנתארכה לנו הדרך! הזוכרים אתם, ילדים? נתארכה
מאחד עשר יום - לארבעים שנה! ארבעים שנה במדבר
האים והנורא! וכזכור, לא היה זה "טיול" נעים כל כך.
ארבעים שנה נפלנו וקמנו, נפלנו וקמנו – דרך חטא
העגל, דרך קברות התאוה, דרך לשון הרע של מרים
ואהרן במשה, דרך חטא המרגלים, דרך קרח, דתן
ואבירם בחצפתם וכפירתם, דרך רשעותו של בלעם
הרשע ועוד ועוד ועוד...

ומכל נסיון, מכל נפילה ונפילה, למדנו דבר-מה,
התחזקנו ונבנינו, נטהרנו והתנקינו, דרך ארבעים שנה,
שהיו לנו כ"בית-ספר להכרת עם ישראל", בית-ספר ארוך
וקשה ונפלא, להיות למדים - **כיצד מאמינים!** כיצד

מֵאֲמִינִים בְּקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא. **בֵּית-סֵפֶר לְאֱמוּנָה!** אֲרָבַעִים
שָׁנָה שֶׁהֵם כְּמוֹ פְּרוֹזְדוֹר אֶרֶךְ אֶרֶךְ, מְסַדְּרוֹן שְׂרָאשִׁיתוֹ עַל
גְּבוּל מְצָרִים וְסוּפוֹ עַל גְּבוּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל!

אֲמָנָם בְּרָאשִׁית הַדֶּרֶךְ, עִם יִצְיָאֲתָנוּ מִמְצָרִים, הֲלֹא נִזְכֹּר
- כָּבֵד זְכִינוּ לְהַפְגִּישׁ, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, בְּד' אֱלֹהֵינוּ, פְּגִישָׁה
חֲשׂוּבָה מְאֹד. וְהֵיכֵן? כְּמוֹכֵן, בְּהַר סִינִי, בְּמִתֵּן תּוֹרָה! יִצְאָנוּ
מִמְצָרִים, קִבְּלָנוּ תּוֹרָה וְזָכִינוּ בְּהַשְׂרָאָת הַשְּׂכִינָה בְּתוֹכָנוּ.
זְכִינוּ שִׁירַד ד' לְשֹׁכֵן בְּתוֹכָנוּ, בְּמִשְׁכָּן. וּמֵאֵז - אָנוּ בְּדֶרֶךְ!
בְּפְרוֹזְדוֹר הָאֶרֶךְ שֶׁל הַמְדַּבֵּר הָאִים וְהַנּוֹרָא.

הַיּוֹם, יִצְאָנוּ בְּרוּךְ הַשֵּׁם מִן הַפְּרוֹזְדוֹר, מִן הַמְדַּבֵּר הָאִים
וְהַנּוֹרָא, וְהִנֵּנוּ עוֹמְדִים כָּלָנוּ עַל גְּבוּל הָאֶרֶץ, **מוֹכְנִים**
וּמִצְפִּים וּמִשְׁתוֹקֵקִים, בְּכָל לֵב וְנַפֶּשׁ, לִנְחַל אֶת הָאֶרֶץ.
נֹה, אֲמָרוּ אֲתָם יְלָדִים - הָאִין זֹאת, שְׁתַּקְּנוּ תִקּוֹן גָּמוּר אֶת
חֲטָא הַמְּרַגְּלִים, **שְׁמַאסוּ בְּאֶרֶץ חֲמֻדָּה**, שְׁלֹא אָווּ, לֹא רָצוּ
לְרִשֵּׁת אֶת הָאֶרֶץ, כִּי נָפַל פַּחַד הָאֶרֶץ וַיּוֹשְׁבֶיהָ עֲלֵיהֶם?

הַיּוֹם אָנוּ מְסִימִים מִסִּכָּת, וּמִתְכוֹנְנִים לְמִסְכָּת חֲדָשָׁה
וְנִהְדָּרָה בְּקֹדֶשׁ. תָּמֹה הַהֲכָנוֹת לְקִרְאָת כְּנִיסָתָנוּ לְאֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל, אֶרֶץ חַיִּינוּ. תָּמָה "הַדֶּרֶךְ". בְּרוּךְ הַשֵּׁם, אָנוּ עוֹמְדִים
לְהַכְנִס לְ"בֵּית" שֶׁחֵינּוּ! רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם אֵינוֹ עוֹזֵב אוֹתָנוּ.

התורה עמנו בכל מקום - "בשבתך בביתך" ו"בלכתך

בדרך". למדנו - זוכרים?

והיום אנו נפרדים מן ה"דרך" ונכנסים ל"בית". אשרינו!

נכנסים חזקים, גבורים, ובמיחד - מאחדים. "ומי כעמך

ישראל גוי אחד בארץ!" עם ישראל בא להתנחל בבית חייו

לעולמים. הו בודאי, אף כאן עבודה רבה לפנינו, אבל

בבית הכל אחרת, בטוח, נעים ונחמד.

זוהי הפגישה הנעימה בדבר ד' שבפרשתנו. חזק חזק

ונתחזק.

שבת שלום